

SLOVENE

Inserati:
Enostolpna petstvarica (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat po 50 v
za dva in večkrat 45 „
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
Ob sobotah dvojni tarif.
Poslano:
Enostolpna petstvarica K 1.—
Izbija vsak dan izvenredne nedelje in praznike, ob 3. uri pop.
Redna letna priloga vzni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rekopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 25.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Proti miru.

Ljubljana, 6. svečana 1918.

Stavko v Nemčiji so s trdo vojaško pestjo udušili. Lahko smatramo, da je končana. Prusko vojaško izjemno sodišče je zopet postavilo nov svarilen zgled. Za Liebknechtom so obsodili sedaj poslanca radikalne socialistične skupine Dittman na pet let in dva meseca težke trdnjavske ječe. Ali je s sedanjo stavko v Nemčiji tudi mirovno gibanje v delavskih masah udušeno, je drugo vprašanje. Tako postopanje pruske vlade nasproti delavcem bo služilo kot novo agitacijsko sredstvo za nadaljevanje vojske.

Vojni svet entente v Versailles se je izrekel za nadaljevanje vojske do skrajnosti. V Berlinu so se posvetovali politični in vojaški zastopniki Avstrije in Nemčije. V Brestu Litovskem mirovna pogajanja nikakor nečije piti z mrtve točke. Trockiju že očitajo, da nalašč zavlačuje pogajanja. Boljševikom na Ruskem se pa godi čim dalje slabše. Menda so njihove ure že štete.

Kühlmann in Czernin sta nastopila sedaj novo pot. Pogajanja z boljševiki se bodo razbila. In centralne države bodo poskušale doseči poseben mir s posameznimi državami Rusije. Tudi o Rumuniji trde poročila, da je pripravljena skleniti s centralnimi državami poseben mir.

Na francoskem bojišču pa se pripravljajo za prihodnje dni nova krvava žanigra. Obe stranki napovedujeta, da bo niti udarili. Kdo bo prej pričel? Ali bo ima odločilo? Dvomimo.

Za versailskim posvetom entente se je oglašil sir Carson. Govoril je samozavestno. Napovedal je brezobziren gospodarski boj Nemčiji.

Vsi ti dogodki nas oddaljujejo od splošnega miru. Ne orožje in ne poseben mir z ruskimi državami ne bo razvozljaj zamotanega položaja, ampak ga še poslabšal. Treba bo popolnoma preobraziti lice Evrope. In sicer krščanskem demokratičnem smislu. Vse nasprotne stranke morajo spoznati, da je samo trajen sporazum med narodi na podlagi samoodločbe narodov in gesla brez aneksij in kontribucij edin predpogoj miru.

Vse drugo podaljšuje vojsko in podaljšuje nepotrebne krvave žrtve in vodi človeštvo v pogubo.

Skrivnosti ogrske politike.

Skrivnostno nit ogrske politike prepleta že davno loža. Framasoni so prišli že zgodaj k nam v Avstrijo ter so zlasti za cesarja Jožefa II. urno in uspešno snovali svoje zidarske družbe. — Vojske Napoleonovih časov so te ideje še bolj razširile po naših krajih. Za časa francoske okupacije je imelo vsako mesto svojo ložo. — Pod Metternichovo vlado je počivalo javno delo zidarjev, skrivne načrte so pač vedno snovali. L. 1848, pa je izbruhnila splošna revolucija po Evropi, ki je zopet oživila tudi lože. V Budimpešti je nastala loža: »Kossut, pri zarji višje svetlobe.« Pečat te lože kaže ogrski grb s krono, ki sloni ob prelomljenem stebru. Že ta loža je bila v zvezi z ono v Beogradu. Ker se je bil Košutu upor ponesrečil in je absolutizem zopet zavladal, je javno delo ogrskih zidarjev prenehalo. Košut je pobegnil v Italijo in je tam v zvezi z italijanskimi zidarji delal naklepe proti Avstriji. Znano in dokazano je, da so bili Bismark, Napoleon III. in Cavour v zvezi s framasoni, ki so pripravljali in podpirali vse njih načrte proti Avstriji. Celo med vojsko so ostali v medsebojni zvezi mažarski in italijanski framasoni. Popolno se načrti Bismarkovi še niso uresničili, vendar je loža vztrajna in dosledna v zasledovanju postavljenih ciljev.

Že prvi ministrski predsednik Nove Ogrske grof Andrassy je potrčil pravila zidarske družbe za Ogrsko in tako odprl vrata korupciji. Lože so rasle po Ogrskem kakor gobe po dežju; vseh vrst in stopinj in obredov obenem. Ena vrsta — rdeče lože — ima svoj izvor na Francoskem. »Veliki Orijent« je njih začetnik; druga vrsta — plave lože ali Ivanjske lože so pa prišle iz Prusije; imata pa obe enake cilje in ista sredstva. Ker se je pa vendar včasih pokazal nekaj antagonizem med njima, so ju združili končno v »Simbolični Veliki loži Ogrske« l. 1886. Veliki mojster je bil Štefan pl. Rakovszky.

Z dualizmom je prišel na Ogrskem liberalizem do vlade, po tej fuziji obojev vrstnih lož je zavladal radikalizem, voditelji lož pa so po večini židje.

Poleg teh znanih lož, katerih delo je kolikor toliko očitno in odgovarja znanim framasonskim navodilom, ima pa Ogrska še svoje »skrivne delavnice višjih stopinj«. V tem obstoji v resnici tista framasonska skrivnost, katero občuduje svet in se je boji. Zadnji cilj je že znan, antikristova

svetovna republika, bližnji cilj vsake posamezne državne organizacije je, svojo deželo spremeniti oziroma jo ohraniti kot framasonsko demokratično republiko.

Tudi sedanji ogrski ministrski predsednik Šandor Wekerle je framason. Ko je gledal mladi Wekerle, kako ministri ložo podpirajo, kako jo porabljajo za svoje namene, zlasti l. 1875, ko je stari Tisza napravil malo revolucijo proti kralju, da je izsilil fuzijo svoje liberalne stranke s staro konservativno in tako postal ministrski predsednik, so taki uspehi tudi mladega Wekerla spodbudili, da je vstopil v ložo »Könyves Kalman«. To mu je pomagalo, da je v 11 letih avanziral od koncipista do sekcijskega načelnika. V tem času je natančno preštudiral gnijale ogrske razmere in je spoznal, da se tam da še marsikaj napraviti in doseči; imeti pa mora človek pri rokah pripravne pomočke. Ustanovil je zato v zvezi s svojimi prijatelji posebno ložo »Hungaria«, tukaj so bili združeni vplivni somišljeniki. V zvezi z ministrom Hieronymom je Wekerle skoval nekaj častniški obroči, ki naj bi enotno delal za razširjenje framasonskih nauk, obenem pa tudi zastopal koristi raznih podjetnikov in dobavnikov. Wekerle je ta obroč poslal v parlament l. 1887, kjer je kmalu postal državni tajnik in l. 1889. finančni minister.

Kot kraljevi minister je moral odložiti vodstvo lože in priseči kralju zvestobo. Kako je držal zvestobo kralju, to naj drugi sodijo.

Med tem pa je vsled političnih škandalov stari Tisza odstopil in prepustil vladu grofu Szapáryu, ki je pa sprejel najhujše radikalce framasonov v novi kabinet. Začela se je gonja za civilni zakon, emancipacija židov itd.. Szapáry se je ustavljal tem zahtevam, grof Csáky, kot naučni minister, Wekerle in drugi ministri bratje so jih zagovarjali, Szapáry je odstopil in Wekerle je postal ministrski predsednik leta 1892.

Zdaj je vzdignilo liberalno in framasonsko častnikarstvo strastno agitacijo za civilni zakon in civilne matrike, framasoni so mobilizirali tudi ulico za te zahteve in so res dosegli, da so bili ti zakonski predlogi sprejeti.

Vse je napeto čakalo, kaj poreče velikaška zbornica, kjer imajo škofje in katoliški magnati večino. Tudi tam je Wekerle zmagal s 4 glasovi na sramoto ogrskih katoličanov. — Velikansko veselje je zavladelo po liberalnih krogih. Loža je skle-

nila to svoje delo še kronati na nov način, ki je bil obenem grda zasužnica ogrskim katoličanom in bogokletno razžaljenje Marije. Določili so namreč v svoji družbi, da naj dobe nove proticerkvene postavbe kraljevo sankcijo na praznik Matere božje v adventu. In res nosijo te datum 8. decembra 1894. Nihče se ni našel, da bi bil pojasnil apostolskemu kralju to hudobno nakano.

Wekerle je triumfal, pa obenem sklenil po navodilih lože na tem polju dalje reformirati, ker pa ni našel pri kroni več podpore, je l. 1896. odstopil ter postal predsednik upravnega sodišča, kar je bilo za ložo velikega pomena; saj je vso sodniško upravo napolnil s framasonskim duhom.

Med tem je šlo hujskanje za Košutovo idejo dalje svojo pot in je rodilo ob svojem času pričakovani sad. L. 1905. so bile splošne državnozbornske volitve na Ogrskem, in pristaši Košutovi so zmagali. Ker ni kralj mogel sprejeti njihovega programa, je prišla uradna vlada pod generalom Fejervaryem, ki se ni mogla držati. Časopisje je divjalo in loža je nasvetovala pasivni odpor. Naenkrat so ustavili po vsej Ogrski pobiranje davkov in nabiranje rekrutov. Fejervary je odstopil in Šandor Wekerle je postal l. 1906. zopet ministrski predsednik. Njegovi tovariši v kabinetu so tudi bili člani lože, n. pr. Appony, Andrassy in drugi.

Wekerle je sklepal zadnjo nagodbo z Avstrijo. Vladal je prav po programu lože, šovinizem mažarski je slavil orgije. Košut s svojo založniško pragmatiko, Appony s svojo šolsko postavbo sta pogazila še zadnje drobtine narodnih pravic. Obljubljene volilne reforme niso izvedli, pač pa so začeli zopet naprej riniti zahtevo po mažarski armadi, lastni banki in kar imajo še takih reči vedno pripravljenih. Kralj je odklonil in Wekerle je odstopil l. 1909. Za Lukaczem je postal prejšnji hrvaški ban grof Kuhen-Hedervary ministrski predsednik, ki je razpustil državni zbor in pri novih volitvah, ki so se vršile po znani mažarski metodi, — je dobil veliko židovsko-liberalno vendar nagodbi prijazno večino. Ministrstvo je prevzel grof Štefan Tisza, Kehiner, ki je kronal v katoliški cerkvi z ogrskim primasom apostolskega kralja s krono sv. Štefana. — Tisza je praktičen politik, predrzen v svojih zahtevah in odločen v svojem nastopu. Opozicijo je kmalu ukrotil, strogo policijski red napravil in potem začel po svoje skrbeti za sta-

LISTEK.

Bum-bum.

Francoski spisal Jules Claretie. — M. J. (Konec.)

III.

Kakor hitro so se zaprla vrata za obe, ki sta stopila v nizko sobico, kjer je ležal bolni deček, je zaklical Jakob veselo svojemu sinu:

»Franci, bodi zdaj zadovoljen! Glej, prišel je tvoj Bum-bum!«

Na dečkovem obrazu je zažarelo neskaljeno veselje.

Vzdignil se je v postelji, poleg katere je stala mati, se obrnil proti prišlecema in čakal nekaj časa, kje je oni gosopd v pisani glumaški obleki, o katerem mu je rekel ravnokar oče, da je tu, tu pred njim.

Neprestano je iskal po vsej sobi s plahimi, kalnimi očmi, da bi našel glumača v pisani obleki z zvonceki in verigami, ne pa tega črno opravljenega gospoda, ki ga je pripeljal njegov oče.

»Ne,« je dejal deček skoro obupno, »ne to ni Bum-bum!«

Toda klovn je pogledal mirno in pokojno na malega in se potem obrnil k starišem, ki sta bila spet brez upanja na dečkovo rešitev in jima dejal: »Prav govori vaš Franci, zdaj nisem Bum-bum!« In je odšel.

»Ne bom ga več videl, nikdar ga ne

bom videl!... Bum-bum!« je ponavljal deček bolestno, »kje je Bum-bum? Mogoče je Bum-bum tam, kamor bo šel kmalu Franci?«

In namah — po preteku kakih dvajset minut, odkar je odšel klovn, so se vrata z ropotom in šumom odprla in v sobo je bučno in vrše priskakal in priplezal in se zakotalil Bum-bum, pravi in resnični Bum-bum v pisanih barvah s perotnicami in venci na hrbtu, živahno se smejoč Bum-bum, kakršen je bil v cirkusu, ko so mu ploskali tisoči, Bum-bum, kakršnega je hotel Franci...

In deček je kar planil iz postelje in skakal od veselja in od radosti in oči so mu žarele in blestele in mahal je z rokami, kriče: »Dobro, dobro, Bum-bum! Da, to je Bum-bum! Živijo! Dober dan Bum-bum! Živijo!« —

IV.

Ko je prišel proti večeru spet zdravnik v hišo, da preišče malega, v koliko se je mogoče bolezen obrnila ali na boljše ali na slabše, je našel ob dečkovi postelji pri vzglavju sedečega glumača, ki je dečka tako kratkočasil, da mu je vedno vzbujal smeh in mu podajal na juhi raztopljen sladkor, govorec:

»Veš, če ne boš pil, Francek, se Bum-bum nikdar več ne povrne!«

In deček je rad pil krepčilno zdravilo.

»Kaj ne, malček, da je bilo dobro?«

»Zelo dobro!... Hvala, Bum-bum!«

»Gospod zdravnik,« je dejal glumač Bum-bum, »ne bodite name nevoščljivi, ako vam moram reči, da sem iz veliko več

pomagal s svojimi burkami in šalami pri ozdravljenju dečka, kot vi.«

Oče in mati sta jokala, toda sedaj ne od bolesti, temveč od veselja. — In tako dolgo, dokler ni Franci popolnoma okrevan, da je lahko zapustil posteljo, se je ustavila pred delavčevim stanovanjem vsaki dan kočija, iz katere je stopil našemljeno in pisano opravljen klovn z veselo-razposajenim obrazom.

»Kaj vam pa za vse te dobre dolgujem, gospod...« je končno vprašal Jakob Legrand glumača, ko je deček bil že na nogah. »Jaz vam neizmerno dolgujem, kako naj vse to poplačam?«

Toda glumač je podal starišem svoji Herkulsko močni roki, rekoč:

Za plačilo krepak pozdrav. Sezimo si v znak prijateljstva v roke!...

Potem pa, ko je poljubil mladega, že popolnoma zdravega dečka na zdaj že spet rdeča lica, je dejal s smehom:

»In za plačilo naj bo še dovoljenje, da smem napisati na svoje vizitnice tako svoj naslov: »Bum-bum, umetni skakač in plesalec, malega Francija telesni zdravnik!«

Gora iz železa.

Sedaj ko moramo vsako stvar tako drago kupiti, če je sploh dobimo, in ni niti železnih nabitkov za čevlje, bo marsikoga zanimala vest, da imamo gori na severu celo goro, sestavljeno iz samega črnega železa.

Ime Gelivara je že marsikdo slišal in se spomnil na ogromne množine železa, ki

počivajo na severnem Švedskem. A še dalje naprej proti severu, 100 km od Gelivara, je druga skupina železa, bogatejša nego ona na jugu. Imenuje se Kiruna-vara (vara je skala, grič). Znana je bila sicer že v 17. stoletju, a ni mogla zanimati odločilnih krogov, že zaradi oddaljenosti in neprisposobnosti. Glavni rudni gori sta Kiruna-vara in Luosa-vara, izkoriščajo pa dosedaj samo prvo. Ruda se dobi na razdaljo 5 km. Grič Kiruna sam je dolg 3-5 km in obstoji v višjih delih izključno iz železne rude. Štejemmo enajst vzvišin, najvišja 248 m nad jezerom Luosa, 748 m nad morjem. Luosa-vara je dolg 1-2 km. Poleg teh dveh krajev so dobili še druge skupine rude, a ne tako bogate.

Da bi spoznali debelost železnih plasti in pa globino, do katere seže ruda, so vrtali na več krajih z diamantom. Navrtali so 300.6 m pod jezerom Luosa, torej nad 548 m pod vrhom kirunškega griča in še ni bilo konca rude; vrh tega je bila pa širina rude spodaj večja nego zgoraj. Kako globoko sega ruda, še sedaj ne vedo, po mnenju inženirjev gre v velike globine. Pri Luosa-vari sicer tudi niso dosegli dna, a so videli, da spodaj plasti niso več tako široke kakor zgoraj.

Največja širina rude v griču Kiruna znaša 164 m, povprečna širina 78 m. Če vzamemo onih 548 m že za dno, kar pa ni, so z vpoštevanjem vseh mogočih količin določili množino rude pod Kiruna-vari na 740 milijonov ton. Gelivara je ima 270, torej malo več nego tretjino one v Kiruna.

ro domovino, seveda zopet po navodilih lože. Razmere nasproti Slovanom na Balkanu so bile vedno slabše, dokler ni prišlo do preloma. V Beogradu je sedel Mažar Forgach kot avstrijski poslanik, ki ni imel druge večje skrbi, kot mažarskožidovskim trgovcem preskrbeti raznih ugodnosti.

V kronskem svetu je Tisza silil na vojsko s Srbijo in je zmagal. Z Italijo so bili mažarski framasoni vedno dobri prijatelji, zato jih tudi Tisza ni mogel sovražit. Znano je, kako je mešetaril na škodo Avstrije.

Prodrli je Tisza na isti volilni reformi, kakor že pred njim Wekerle. Njegov naslednik grof Esterhazy je prevzel izpeljavo te reforme, pa ji ni bil kos. Framasoni mu niso zaupali, dasi jim je poveril najvažnejša mesta in sprejel celo jude v kabinet. Odložil je to breme, in zdaj je nastalo vprašanje, kdo naj izpelje to delo.

In tako je Wekerle postal 1. 1917. zopet ministrski predsednik. Volilna reforma ga je počakala celih 10 let. Njegov minister žid Vassony je načrt izdelal in predložil parlamentu. Načrt je čisto po načelih lože napravljen; po mestih imajo celo židovskoizraelsko volilno pravico, po kmetih, zlasti nemažarskih plemen, jo pa večina posestnikov nima. Na videz so kralju toliko ustregli, da so za enkrat sprejeli med volilce doslužene vojaške, pa to za naprej ne pride več v poštev.

Pač pa vidimo Wekerla s starimi zahtevami pred kraljem. Glavna teh je samostojna ogrska armada. Naši Nemci se jeze vsled tega, vendar se boje zameriti Mažarom v teh časih najprej zavoljo ljubega kruha, ki nam ga Mažari milostno dele, poglavito pa zavoljo sovraštva do Slovanov, katerih si brez Mažarov ne upajo premagati. — Kar zahteva Wekerle, to bo gotovo tudi dosegel prej ali slej. Zanimiva pa je v tej reči izjava Tiszova, ki so jo prinesli listi: »Samostojna armada je reč, ki bo sama po sebi padla Mažarom v naročje kadar bo dozorela. Ni prav, da jo Wekerle izrablja kot strankarsko zadevo, ker je to reč celega naroda. Vprašanje to pa je stavil kralj sam na dnevni red, torej se sme svobodno obravnavati. Nima pa nihče pravice se vtikati v to vprašanje, ki se bo rešilo edino le med kraljem in narodom.« Tako je govoril Tisza.

Ko pride čas, da bo cesar ugodil željam Jugoslovanov, bo moral ostati Tisza mož-beseda, da je to tudi vprašanje, kamor »nima nikdo pravice se vtikati«. Njegov list »Az Ujszag« z 9. jan. nekako temno piše o teh rečeh: »Ako se krona ne odloči zdaj v prilog samostojne ogrske armade, bo to imelo posledice pri snovanju nove vladne stranke; veliko večjega pomena pa je za reformo celotne monarhije. Ta odlok krone bi služil Mažarom za kašipot, kaj naj pričakujejo od bodoče reforme.

Državni zbor.

Dunaj, 5. februarja.

Današnja seja zbornice je bila le slabo obiskana in se je zakasnila za tri ure.

Minister za javna dela vitez pl. Homann je predložil zakonski načrt o tehničnih delih, ki so pridržana izključno le civilnim inženirjem in civilnim geometrom, kakor tudi zakonski načrt o električnem gospodarstvu.

A čuditi se ni samo množini, preseneti nas tudi kakovost. Večinoma je ruda čist magnetit, brez vsake primesi. Vsebinska železa v magnetitu je nekaj nad 72 odstotkov, pri najčistejših oddelkih v Kiruna pa tudi nad 70 odstotkov, torej čisto železo.

Sedaj ima Kiruna zvezo na jug z Gellivara in pa z norveškim obrežnim mestecem Narvik. V zadnjih letih so izpeljali na leto povprečno poldrugi milijon rude, Gellivara jo priznava sedaj letno nekaj nad en milijon. Če bi ostalo znanprej pri dosedanjih proizvodnji pa tudi dosedanjih uporabi rude, bi je bilo v Gellivara za 250 let, v Kiruna pa za 500 let. Tu pa računimo samo ono rudo, ki je že preračunjena.

Zanimivo je dejstvo, da se od časa, ko odcepijo posamezne kose, pa do nakladanja v Narvik in zopetnega izkladanja v kakem drugem evropskem pristanišču vrši vse delo samo s stroji, ni treba nobene človeške pomoči. Stroji grude trgajo, stroji jih mečejo v gorsko železnico, žrjavi jih spravijo na ladje, ravnotako iz njih itd.

Železo gre večinoma v nemška pristanišča, v mirnem času namreč. Pred dobrimi 15 leti ni bilo razen par Laponcev v Kiruna še nobenega človeka, danes je tam mesteca s 15.000 ljudmi. Pokrajina sama je polna močvirja in jezer, semintja rastejo breze. Razen šol so vsa poslopja lesena, a za stavbe ne rabijo brez, les pripeljejo od juga, breze morajo ostati tam, da varujejo mesteca proti vetru. Celo pri izpeljavi cest so se ozirali nanje.

Srednja letna toplota je pod ničlo, — 15° C — v Ljubljani nad 9° C —, zima prinese večkrat 20 do 35 stopinj pod ničlo in veliko snega, vrh tega pa enomesečno noč. Poleti pa traja najdaljši dan tudi en mesec. Pravijo, da ga še težje prenašajo kakor noč.

Minister naglašava veliko zaostalost Avstrije na poprišču elektrike. Dočim se računa v gospodarsko in industrijsko naprednih ozemljih po 200 kilovatov na 1000 prebivalcev, smo dosegli v Avstriji 1. 1912. še-le 20 kilovatov. Glavni vzrok tej zaostalosti je v nezadostni izrabi naših vodnih moči. Le-te se cenijo na 1.7 do 5 milijonov konjskih sil. Ako se nam posreči, da izkoristimo vode za 4 milijone konjskih sil, potem bomo prihranili po 22 in pol milijona ton ali okroglo 50 odstotkov mirovne produkcije premoga in se bomo mogli gospodarsko dvigati višje in višje. Ta prihrana na premoğu bi v prvi vrsti izboljšala našo trgovinsko bilanco; namesto da bi uvažali premog iz Nemčije, bi ga tjejak izvažali.

Drugi vzrok naše zaostalosti je pomanjkanje vsakega sistema v našem električnem gospodarstvu, tretji vzrok pa malo gospodarstvo. Pretežnost malih obratov ne daje zdravega temelja za razvoj. Le z veleobratnim sistemom je mogoče doseči največje narodnogospodarsko korist. Najracionalnejše je, da se podjetja združijo in se med njimi ustvari vzajemno delo in pomoč. Zgled nam dajejo Bavarska, Švica in zgornja Italija.

Naloga zakonodaje o električnem gospodarstvu je predvsem v tem, da zadosti tehničnim in gospodarskim potrebam in ustvari temelj za racionalno organizacijo, da odstrani ovire, obenem pa zavaruje splošne državne in obče gospodarske potrebe. Ta misel je vodila vlado ob sestavi predloženega načrta, s katerim pa delo seveda niti izdaleka še ni končano.

Govoreč o podrobnostih je minister pripomnil, da bo država pospeševala električno gospodarstvo tudi finančno s tem, da se bo udeleževala preskrbe kapitala, dajala jamstvene predjume in zagotovila, da bo vzela toliko in toliko in toliko električne energije, se udeleževala na zgradbi daljnovodov in racionalni preskrbi kapitala, posebno z izdajanjem davkoprostih obveznic.

Kar se tiče tarifov, si je državna uprava pridržala gotov vpliv na določanje tarifov. Novo v zakonu je to, da bo vlada deležna dobičkov tistih podjetij, ki bodo uživala posebne državne ugodnosti, zlasti na podlagi razlastitve. Da se omogoči poddržavljenje električnega gospodarstva, se je nasproti takim podjetjem ustanovila v zakonu odkupna pravica. Minister priporoča, naj se načrt čim preje uzakoni.

Nato je zbornica z 91 proti 90 glasovom sklenila, da se o nujnem vprašanju poslanca Lewickega in tovarišev glede prehranjevalnih razmer v vzhodni Galiciji takoj razpravlja.

Posl. Lewicki utemeljuje svoje vprašanje in zahteva, da se takoj ustavi rekvizicije in dostavijo živila.

Posl. Bugatto opisuje razmere na Goriškem in Gradiščanskem, posebno prehranjevalne težkoče in zahteva, naj se končno zasedne dežele od države pravilno upravljajo.

Posl. Roškar prične svoja izvajanja v slovenščini. Nemško nadaljujoč se pritožuje nad postopanjem pri rekvizicijah, ki se vrše neenakomerno. Svari pred nevarnostjo, ki bi lahko nastala, če kmečko prebivalstvo izgubi veselje do dela. (Pritrjevanje pri Jugoslovanih.)

Govorili so še poslanci Wrobel, Aust in Kalina. Nato preide zbornica v drugo branje državnega proračuna za 1. 1917/18.

Posl. dr. Steinwender izvaja: Dunajske banke so svoje bilančne vsote od 10 na 10 let zvišale na 6381 milijonov. Tako zelo je narasla moč bank, sedaj vladajo čez vse, samoobsepi umevno tudi nad denarnim trgom, pa tudi nad industrijo in v najnovejšem času se polasčajo trgovine. Banke vladajo tudi nad časopisjem in nad umetnostjo, poleg tega pa tudi nad vlado in najmanj nad eno zbornico parlamenta. Tako smo šli v vojsko. Pod pritiskom našega mizernega finančnega gospodarstva nismo dali domovini, kar je najnujnejše potrebovala. Šli smo v vojsko gospodarsko popolnoma nepripravljeni. Država je morala priskočiti bankam na pomoč, te bi morale svoje pisarne zapreti, če bi jim država ne dala moratorija. Finančni kapital ni bil v stanju, da bi nam pomagal, odvisnost vlad od finančnega kapitala jih je odvrčala od ustvaritve novih dohodkov in od tega, kar so na Angleškem in v Ameriki storili takoj po izbruhu vojske, da je namreč država vzela v roke vse vojne obrate. Pri nas dobavlja država vojni obrat vse. Drugim je treba samo računati in pa spraviti denar v žep. Končno je poročevalac predlagal, naj se državni proračun sprejme.

Posl. baron Hock je izjavil, da se prenovitev Avstrije bo in mora izvršiti, zahtevati pa moramo, da bodo na vladi pravi možje, ki bodo sposobni, da rešijo ta velika vprašanja. Sedanjí ministrski predsednik ni pokazal takih lastnosti.

Posl. Simionovici (Rumun) zahteva v imenu bukovinskih Rumunov za vojne poškodbe popolno odškodnino iz državnih sredstev. (Neprestani medklici poslanca Janovca. Podpredsednik Tušar pokliče poslanca Janovca k redu.)

Posl. dr. Luginja izjavlja, da poročilo večine odseka državnogospodarstvo tako ostro kritizira, kakor bi to komaj storila kaka opozicija. Opisuje podrobno prehranjevalne razmere v Istri in zahteva takojšnjo odpravo, sicer se izpostavlja vlada nevarnostim nepreglednih posledic.

Poslanec dr. Jäger (vsenemec) izvaja: Na velesrbski vulkan so kljub mnogim svarilom pustili iti avstrijskega prestolonaslednika. Tako je postal član cesarske hiše naravnost tarča velesrbske agitacije. Vsenemci in njihovo časopisje so takrat delovali proti vojski, ko je pa vojska izbruhnila, so bili z dušo in telesom privrženi za obrambo domovine.

Posl. Habermann (češki socialist) izjavlja, da še vedno sanja o vojaško zmagovitem miru, ni pa merodajen samo vojaški položaj, marveč tudi gospodarski. Ministrski predsednik je prokel ves češki narod, čehi mu tedaj ne morejo zaupati.

Govoril je še poslanec Goll, na kar je bila seja zaključena. Prihodnja seja bo v sredo ob 10. uri dopoldne.

Interpelacije Jugoslovanskega kluba.

Razmerje med deželno vlado v Bosni in skupnim finančnim ministrstvom.

Interpelacija glede razmerja med deželno vlado v Bosni in skupnim finančnim ministrstvom na skupnega finančnega ministra.

Z odredbo z dne 1. aprila 1912 se je oblast deželnih šefov razširila. S to odredbo je bila uprava militarizirana. Škodljive posledice sta režim Potioreka in Sarkotiča jasno dokazala. Potiorek ni niti umel odrediti potrebne ukrepe, da bi varoval življenje prestolonaslednika pred napadom. S svojim nespretnim upravljanjem je vzbudil le strast in sovraštvo proti upravi.

Trdijo, da je bil Potiorek ženialen človek in izborni strateg. To je mogoče, pravtako ima mogoče sedanjí deželni načelnik mnogo dobre volje, vendar je uprava pod njim najslabša, kar jih je bilo. Najboljši general je lahko izborni v vojaških zadevah, ne more se pa od njega zahtevati, da more voditi komplicirano civilno upravo. Kaj bi rekla armada, če bi imenovali za poveljnika tudi najbolj ženialnega civilista?

Po zgoraj navedeni odredbi je vodstvo cele uprave in vodstvo politike podrejeno izključno deželnemu načelniku, ki mora vedno biti general.

Zadnji čas so nastala velika nesporazumljenja glede kompetence deželnega šefa in skupnega ministrstva in trdijo, da je deželni šef uveljavil svoje stališče, po katerem je skupno ministrstvo v zadevah uprave Bosne skoro izločeno.

Vprašamo:

1. ali je skupni finančni minister pripravljen odredbo z dne 1. aprila 1912 razveljaviti;

2. ali in kakšne so bile difference med njim in deželnim šefom in kako so se te difference uredile.

Poštne razmere v Trstu.

Interpelacija poslanca dr. Rybafa in dr. na g. trgovskega ministra glede neznosnih razmer na c. kr. poštne ravnanstvom v Trstu.

Razmere na c. kr. poštne in brzogovorne ravnanstvom in na glavni pošti v Trstu postajajo od dneva do dneva neznosnejše. Tatvine se množijo v neverjetni meri, ekspedicija poštne pošiljatev je skrajno počasna in pomanjkljiva; zlasti dostavljanje slovenskega političnega dnevnika »Edinost«, izhajajočega v Trstu, je tako pomanjkljivo, da prejemajo zunanji naročniki list komaj po enkrat na teden. Mnogo številsk se popolnoma izgubi, potem pa dobijo naročniki po 4 do 5 števil hkratu. Ne preostane so pritožbe iz vseh krajev Primorskega radi nerednega dostavljanja tega lista; naročniki žugajo upravi, da lista ne bodo več naročevali. Eden naročnik iz Prage je decembra meseca 1917 dobil sploh le 3 številke.

Graški listi »Grazzer Tagespost« in »Grazzer Tagblatt« pa se dostavljajo v Trstu z največjo nerazumljivostjo. V Trst dospelajo isti dan, ko izidejo in se že predpoldne dostavljajo. Ljubljanska dnevnika »Slovenec« in »Slovenski Narod« od prejšnjega večera pa prihajata in se dostavljata šele popoldne ali pa celo drugi dan.

Duh, ki vlada na ravnanstvom, je pangermanski in Slovencem skrajno sovražna. Od kar je prišel v Trst g. dvorni svetnik Kammler, se preganja v uradnem poslovanju vsaka slovenska in hrvaška beseda z največjo srditostjo. Poštarijem na istrskih otokih, ki so od nekdaj pisali ravnanstvom hrvaški, so odgovorili, da morajo pisati ali nemški ali laški. Dopisovanje v jeziku verolomnega našega bivšega zaveznika je torej dovoljeno, a jezik cesarju in državi zvestih Hrvatov je po gospodu Kammlerju zabranjen.

Sovražstvo proti slovenskemu jeziku gre tako daleč, da je dobil ukor uradnik, ki je na zapisniku, sestavljenem s slovensko stranko v slovenskem jeziku, podpisal kot »c. kr. komisar«, češ, da je službeni jezik nemški in da mora tudi na slovenskem zapisniku podpisovati le kot »k. k. Kommissär«.

Podpisani si usojajo torej postaviti sledeča vprašanja:

1. So li Vaši ekselenci poštne razmere na Primorskem znane?

2. Ali je Vaša ekselencija volja čimprej imenovati stalnega ravnatelja, ki bo poznal jezik velike večine prebivalstva tržaškega poštne okrožja?

3. Zakaj se ni do sedaj izvršilo to imenovanje, ki bi bilo prihranilo 21 K dijet na dan, torej skupno že preko 16.000 kron?

Dunaj, 29. januarja 1918.

Beguncem.

Oklic A glede vračanja begunccev v one kraje poknežene grofije Goriške in Gradiščanske, kamor je vrnitev vboče dovoljena.

Vrnitev begunccev je vobče dovoljena v naslednje kraje:

1. v političnem okraju Gorica (okolica): a) v občini Dornberg, Gorenja Tribuša in Prvačina sodnega okraja Gorica; b) v ves sodni okraj Ajdovščina.

2. V političnem okraju Gradiška: a) v občini Biljana, Brazzano, Chiopris-Viscone, Kormin, Kožbana, Dolenje, Medana, Medea in Moraro sodnega okraja Kormin; b) v občini Corona, Mariano, Romana, Versa in Milesse sodnega okraja Gradiška.

3. V političnem okraju Tržič na Primorskem: a) v ves sodni okraj Červinjan; b) v občini Turjak sodnega okraja Tržič.

4. V političnem okraju Sežana: a) v občini Berje, Gabrovica, Stanjel, Šempolaj, Slivno in Veliki dol sodnega okraja Komen; b) v občini Avber, Lokev, Dutovlje, Veliki Repen, Kopriva, Naklo, Povir, Rodik, Sežana, Skopo, Štjak, Štorje in Tomaj sodnega okraja Sežana.

5. V političnem okraju Tolmin: a) v občini Breginj, Idersko, Kobarid, Kred, Libušnje, Livek, Sedlo in Trnovo sodnega okraja Kobarid; b) v ves sodni okraj Cerkno; c) v občini Grahovo in Ponikve sodnega okraja Tolmin.

Begunci, ki uživajo državno begunsko podporo in ki so pred izbruhom vojske v navedenem ozemlju stalno bivali, se imajo pri podpisovanju c. kr. okrajnem glavarstvu ali policijskemu ravnanstvu javiti zaradi izkaznic, ki so potrebne za vrnitev, ter zaradi proste vožnje za vožnje zase in za svoje blago.

V nekaterih krajih, kamor je vrnitev v obče dovoljena, leži še naokoli mnogo zelo nevarnih ročnih granat in razstrelkov. Begunci se zaradi tega v svojo lastno korist pozivljajo, da se teh predmetov ne dotikajo, temveč jih naznanijo najbližjemu vojaškemu poveljstvu.

Posamezno v svojo domovino se vračajoči begunci se opozarjajo, da si v svojem lastnem interesu poskrbe z življenjem za dva do tri dni.

Beguncem, ki uživajo državno begunsko podporo, se bo begunska podpora izplačevala še 60 dni po dnevu, katere dospejo v svoje prejšnje stalno biva. V ta namen dobe begunci od poštne 1. ga c. kr. okrajnega glavarstva (begunskega oddelka c. kr. okrajnega glavarstva v Ljubljani) posebno potrdilo o dosedanjem uživanju podpore. Takoj po vrnitvi v svojo domovino se imajo v svrhu dosege omenjene podpore zglasiti pri pristojnem c. kr. okrajnem glavarstvu in predložiti potrdilo. Ta zglasitev se ima najkasneje do 1. aprila 1918

izvršiti, sicer izgube begunci pravico, da se jim dvomesečna podpora v svoji domovini izplača.

Z dnem 1. aprila 1918 se v dosedanjem začasnem bivališču izplačana begunska podpora ustavi vsem onim beguncem, ki so v začetku navedenem ozemlju stalno bivali, ne glede na to, če so se vrnili ali ne.

× × ×

Oklic B glede vračanja begunccev v one kraje poknežene grofije Goriške in Gradiščanske, kamor vrnitev še ni vobče dovoljena, a pod olajšanimi pogoji pripuščena.

V spodaj navedeno ozemlje vrnitev še ni vobče dovoljena, a pod olajšanimi pogoji pripuščena:

1. v političnem okraju Gorica: a) občine Ajba, Banjšice, Bate, Kanal, Kal, Lokovec, Ročinj sodnega okraja Kanal; b) občine Bilje, Čepovan, Osek-Vitovlje, Ozeljan-Št. Mihel, Renče, Šent Ferjan (Števerjan), Št. Martin-Kojško, Šempas, Trnovo, Vogersko, Vrtojba sodnega okraja Gorica;

2. v političnem okraju Gradiška: a) občine Kopriva, Muša in San Lorenzo di Mossa sodnega okraja Kormin; b) občine Fara, Gradiška-Bruma razun mesta Gradiška in Zagraj sodnega okraja Gradiška;

3. v političnem okraju Tržič: občine San Canziano, San Pietro del l' Isonzo in Staranzano sodnega okraja Tržič;

4. v političnem okraju Sežana: a) občine Brestovica, Komen, Gorjansko, Kobjeglava, Mavhinje, Nabrežina, Pliskovica, Škrbina, Temnica in Vojsčica sodnega okraja Komen; b) občina Zgonik v sodnem okraju Sežana;

5. v političnem okraju Tolmin: a) ves sodni okraj Bovec; b) občina Dreznica sodnega okraja Kobarid; c) občine Sv. Lucija, Tolmin in Volče sodnega okraja Tolmin.

Vrnitev v vse te kraje je dopuščena, ako se takrat, ko se prosi za izdajo potnih izkaznic, navaja zadosten javen ali zasebnogospodarski razlog za povratek domov.

Begunci, ki uživajo državno begunsko podporo in ki so pred izbruhom vojne v

navedenem ozemlju stalno bivali, se imajo pri c. kr. okrajnem glavarstvu (c. kr. policijskem ravnatelstvu) javiti zaradi izdaje izkaznic, ki so potrebne za vrnitev ter zaradi proste vožnje zase in za svoje blago. Beguncem, ki uživajo državno begunsko podporo, se bo begunska podpora izplačala še 60 dni po dnevu, katerega dosepejo v svoje prejšnje stalno bivališče. V ta namen dobe begunci od podpisanega c. kr. okrajnega glavarstva ali begunskega oddelka c. kr. okrajnega glavarstva v Ljubljani posebno potrdilo o dosedanjem uživanju državne podpore. Takoj po vrnitvi v svojo domovino se imajo v svrhu dosege omenjene podpore zgasi pri pristojnem c. kr. okrajnem glavarstvu in predložiti navedenno potrdilo.

V vsem tem ozemlju vladajo še dokaj neugodne razmere, nadalje niso izključene gotove trdote, morda tudi težave z življenjem, vsled česar se begunci na to posebej opozarjajo.

OKLIC

glede vračanja beguncev v one kraje poknežene grofije Goriške in Gradišanske, kamor je vrnitev le iz posebnih razlogov dovoljena.

V naslednje kraje je vrnitev le tedaj možna, če je za to posebnih razlogov:

1. v mesto Gorica;
2. v političnem okraju Gorica (okolica): a) v občine Anhovo, Avče, Deskle, sodnega okraja Kanal; b) v občine Grgar, Ločnik, Miren, Opatjeselo, Podgora, Solkan, Sv. Andrež, St. Peter, Sovodnje sodnega okraja Gorica;
3. v političnem okraju Gradiška v mesto Gradiška;
4. v političnem okraju Tržič: v občine Doberdob, Devin, Poljan, Tržič in Ronchi sodnega okraja Tržič;
5. v političnem okraju Sežana: v občino Selo sodnega okraja Komen.

Vrnitev v te kraje je le potem dovoljena, ako se begunci vračajo iz vojaških ali drugih javnih razlogov.

Vsi oni begunci, ki menijo, da se morajo vrniti v svojo domovino, ker bi bila njihova vrnitev v korist vojaštva ali sploh javnosti, imajo pri podpisnem c. kr. okr. glavarstvu (policijskem ravnatelstvu) pismo ali pa ustno prositi za izkaznice.

Poljedelci, poljedelski uradniki in poljedelski pomožni delavci, ki se verodostojno izkažejo glede svojega poklica, nadalje rokodelci in profesionalisti, ki se bodo uporabljali pri prenovljenju Goriške, potrebujejo zase in za svoje v slučaju, da so v zaledju uživali državno podporo, namesto potnega lista in posebnega vojaškega dovoljenja (Passierschein) edine posebne legitimacije. Ako se jim vrnitev dovoli, imajo te vrste beguncev pravico do proste vožnje zase in za svoje blago ter do nadaljnjega izplačila državne begunške podpore še skozi dva meseca.

Vse druge osebe, ki se vračajo iz javnih razlogov, rabijo za nastop vožnje vse, po občnih potnih določilih predpisane izkaznice, kakor potnih listov in posebnih vojaških dovolitev (Passierschein) za prekoračenje mej ožjega vojnega ozemlja. — Pravice do nadaljnjega izplačila državne begunške podpore skozi 60 dni begunci nimajo, vendar se jim morejo dovoljevati posebne železniške vozne olajšave.

Politične novice.

+ Papež bavariskim škofom. Sv. oče je poslal baraskemu episkopatu pismo naslednje vsebine: Častiti bratje, pozdrav in apostolski blagoslov. Iz srca se vam zahvaljujemo za spoštljivo pismo, s katerim ste začetkom frižinskega sestanka skupno izrazili vašo zvestoto udanost in ljubezen do nas. To nam je v nemali meri v veselje, da še več v tolažbo; saj ravno tolažbe v tej britkosti časa tako zelo potrebujemo. Kajti notranji bojznost in nemir, s katerim napolnjuje naše srce dolga doba prežalostne vojne, se pridružuje še izkušnja, da je naš opomin za upostavo miru, ki je bil vendar izliv čistega stremljenja za splošno blaginjo, imel končno tak izid, kakoršnega smo najmanj pričakovali, da, da so ta opomin brezbožni ljudje porabili celo v to, da so vzbujali proti nam sovraštvo ljudstva, dočim smo hoteli dati vendar le dokaz naše ljubezni. In o tem se ne pritožujemo toliko nad prizadeto nam krivico — saj moramo biti vedno pripravljeni, da zaradi Jezusovega imena trpimo sramoto — kakor nas namreč boli izguba toliko drugih.

+ Naši škofje za Jugoslavijo. Jugoslovansko deklaracijo z dne 30. majnika 1917 sta tudi podpisala zagrebški nadškof dr. Ante Bauer in škof na otoku Krk dr. Anton Mahnič.

+ Slovenski kmetje, spoznajte svoje nasprotnike! »Straža« poroča: Na svečnico je imel g. poslanec Brenčič v Ptuj shod svojih volilcev, da bi se z njimi razgovoril o gospodarskih težavah, in poročal o političnem položaju. Ljudstva se je kar trlo na shodu. Na shod je poslal ptujski magistrat svojega zastopnika, ki je shod razpustil z utemeljevanjem, da bi ne prišlo do nemirov. Občni zbor kmečke zveze v

Celju pa, ki bi se bil moral vršiti 4. jan. pa je celjski magistrat naravnost prepovedal in grof Clary je seveda moral prepoved tudi potrditi, češ da se je bati izgredov. Nemci in nemškutarji, ki so Vas do zdaj tlačili, se bojijo, da bi se slovenski kmetje probudili in osvobodili nemškega jarma. Vaši nasprotniki ne privolijo, da bi se Vi med seboj in s svojimi poslanci razgovorili o križih in težavah, ki jih morate nositi. Kmetje, zdaj spoznate svoje nasprotnike, med katerimi mora seveda biti tudi cesarski namestnik Clary! Kadar Clary potrebuje za nemška mesta krompir, žito ali špeh, takrat ste mu dobri; če pa bi Vi radi potožili težave kmečkega stanu svojemu poslancu, takrat pa se to prepove, češ da je nevarnost za javni mir. Slovenski kmet ne dela nemira, on je zadovoljen, če ga drugi pustijo pri miru. Nemir dela le barabstvo po mestih, in vlada se boji te fakinaže. Namesto da bi vlada mestne postopake vtaknila pod ključ ali pa v vojaško suknjo, rajši prenove kmečko zborovanje! Tako je enakopravnost raznih stanov in narodov v Avstriji!

+ Praški občinski zastop za deklaracijo. V seji praškega občinskega zastopa je župan dr. Groš predčital izjavo, v kateri se občinski zastop izreka za deklaracijo z dne 6. januarja. Izjava je bila soglasno in z navdušenjem sprejeta.

+ Jugoslovanska deklaracija in reška policija. »Primorske Novine« poročajo, da je pričela mažarska policija na Reki preiskovati, kdo da je podpisal jugoslovansko deklaracijo in kdo je nosil okoli v podpisovanje izjavo, ki so jo odposlali Jugoslovanskemu klubu na Dunaj.

+ Podržavljenje rudnikov. Vlada bo zbornici predložila zakonski načrt za podržavljenje rudnikov in monopoliziranje rudolodstva.

+ Za zvišanje vojaških plač. Poslanec dr. Waldner in tovariši so vložili predlog, naj vlada nemudoma predloži odnose predloge za zvišanje pristojbin vojski.

+ Hrvatski sabor se je zopet sestel v ponedeljek, 4. t. m. Vložene so bile tri interpelacije, nato se je prebralo poročilo odbora za peticije in pritožbe. Potem ko se je končala debata o interpelacijah, je predsednik zaključil sejo.

+ Neresnična vest. Osješki »Jug« je poročal, da se združita zagrebška dnevnik »Hrvatska Država« in »Glas Slovenaca, Hrvata i Srba« v en list. »Hrvatska Država« poroča, da je ta vest popolnoma neresnična.

+ Ogrski državni zbor. Budimpešta, 5. februarja. Zbornica je nadajevala razpravo o vladnem programu. Poslanec Štefan Szabo (stranka malih kmetov) izjavi, da se njegova stranka ne more brez-pogojno pridružiti novi vladni stranki. Voliti reforma kaže vrzeli in krivice nasproti vaščanom. Naučni ministar grof Albert Apponyi pojasnjuje, zakaj se je pridružil vladi. Vladni program je tak, da ga more sprejeti vsak iskreni domoljub. Glede nagodbe z Avstrijo izjavlja vlada, da je sklenjena o njej pridržala bodočemu državnemu zboru. Uresničitev lastne armade je sedaj nedvomno zagotovljena. Armada bo v narodnogospodarskem, upravopolitičnem in narodnem oziru docela samostojna, ne pa v vojaškem. Spridčo doseženega uspeha pa državnopravne-ga boja ni treba nadaljevati. Vsi madžarski državnopravni boji so oslabil narodne sile, boj opozicije za samostojno ogrsko armado je pa dosegel, da je le-ta padla narodu v naročje kakor zrel sad.

+ Ogrska ljudska stranka je v svoji zadnji seji sklenila, da se pod imenom krščansko-socialna ljudska stranka združi s krščansko-socialno stranko. Temeljna načela nove stranke so: 1. Uveljavljenje iz krščanskega svetovnega naziranja izvirajočih načel v notranje-političnem, kulturnem, gospodarskem in socialnem življenju. 2. Ustanovitev narodnega življenja v njegovi celoti tako, da se varuje zgodovinski značaj in enota domovine. 3. Času primeren razvoj socialnega in gospodarskega življenja na tem krščanskem in narodnem temelju.

+ Za samostojno Poljsko. Poljski narodni demokrati so na svojem zborovanju v Lvovu dne 3. t. m. po poročilu poslanca Glabinskega sprejeli resolucijo, v kateri zahtevajo svobodno, zedinjeno in neodvisno Poljsko z dohodom na morje. Zborovalci so nato manifestirali po ulicah.

+ Izvoz žita iz Češke. Na Stanekovo interpelacijo o izvozu žita iz Češke je odgovoril voditelj prehranjevalnega urada: Od žetve leta 1917. se je izvozilo doslej iz Češke v druge kronovine 327 vagonov žita in mlevskih izdelkov. Temu nasproti se je pa v tem času uvozilo na Češko 1203½ vagona žita in mlevskih izdelkov. Češka torej za preskrbo drugih pasivnih kronovin še ni ničesar prispevala ter je vrnila šele tretjino za l. 1917/18. posojenega ji žita in moke.

+ Hrvatski podban Krišković in vlada. Govori se, da odstopi hrvatski podban dr. Krišković, ki je ogorčen, da se ga izigrava, ker izve nekatere stvari šele iz časopisov in ni vedel niti za imenovanje

velikih županov. Zato se je podban dr. Krišković odločno pridružil onemu delu hrvatsko-srbske koalicije, ki zahteva, da se razkrinka korupcija nekaterih poslancev in da se izjavi koalicija za jugoslovansko deklaracijo.

Deklaracija, Jugoslovanski klub in S. L. S.

Slovenske občine Lipljenje se pridružijo jugoslovanski deklaraciji, vesele, da je konec kleeplazne politike in malodušnosti. Iskreno želimo, da bi bil Jugoslovanski klub zelo razoren na vsa požarjanja za mir, da bi bil neumorno vztrajen v svojih zahtevah, da bi tako nam in našim otrokom odprl lepšo bodočnost. Upamo, da ni nikogar več med nami, ki bi vstal, da bi rušil ali le majal našo vero v našo moč. Trezne brez sanj se ne pogajamo za srečo posameznice, ampak za srečno bodočnost celega naroda. Podprite z upi in zaupanjem v naše g. poslance jim kličemo: Ne zapustite nas zastopniki naših želja. Podpisi: 162.

Občinski odbor v Depalvasi, zbran v seji dne 19. decembra, soglasno in navdušeno pozdravlja deklaracijo naših poslancev v državnem zboru z dne 30. maja za združeno Jugoslavijo pod žezlom Habsburžanov. Vsi kot en mož hočemo stati za našimi poslanci in za-staviti vse svoje moči, dokler ne bomo združeni v samostojni jugoslovanski državi. — Zahtevamo tudi, da so zastopniki raznih strank v teh resnih časih, ko se gre za našo bodočnost, edini in se ogibljejo vsakega strankarskega boja. Vsi naj imajo pred očmi visoki cilj združene Jugoslavije. — S hvaležnostjo tudi pozdravljamo mirovno prizadevanje Nj. Svetosti, sv. očeta Benedikta XV., da naj se že skoro konča to strašno klanje in se sklene pravičen mir za vse narode.

Videle smo vojno grozoto, videle, kako se je celo v armadi delilo z dvojno mero, ter smo se vprašale: Zakaj tako. Narodom pravice, ki jim jih priznava nebo, in vojnih grozot bo konec, konec bo boju med narodi za prvenstvo! Naši moji, sinovi, bratje delajo v strelskih jarkih za blagor domovine, me pa hočemo doma pokazati, da nam je na naši ožji in širji domovini. Oni so pisali in podpisali deklaracijo z dne 30. maja 1917. leta s svojo krvjo, me pa, njim zveste in sledeč njihovemu klicu, izjavljamo, da smo vse za majniško deklaracijo ter kličemo vsem poslancem »Jugoslovanskega kluba« ter njegovemu članu, našemu vrlému poslancu dr. Lovro Pogačniku: Zvesto naprej v boju za pravice Jugoslovancev, Bog blagoslovljaj Vaše delo! — Pozdravljamo prizadevanje sv. Očeta, ki ga vodi misel, katero je izrekel ob izbruhu vojske z Italijo: »Ko bi narodi odločali o miru, bi je ne bilo, in narodi naj odločajo o vojski.« Pozdravljamo našega presvitelega vladarja, ki se toliko trudi za mir in hoče dati pravico narodom. »Presviti vladar, nikdar Te ne pozabimo, kako si nas tolažil s svojimi obiski v dneh nevarnosti, kako si hodil po naših hribih in zrl krvave žrtve, videli smo Tvoj obraz, poln žalosti nad tem razdejavanjem. Zato zaupamo, da nam kmalu oznaniš s palmo miru v roki, da si vladar zedinjene in svobodne Jugoslavije pod habsburškim žezlom.« — Prevzvišeni gosp. knezoškof, hvala Vam, presvetli vladiki, za Vaš odločen nastop za pravice narodov, ker bili ste le pokorni glas božjemu, klicu svojega nadpastirja sv. Očeta in domovini, ko ste se trudili za prostost narodov. Obetamo Vam, naš nadpastir, najvrednejše vedno zvestobo! — Obsojamo pa razdiralno delo izven »Jugoslovanskega kluba« v vseh oblikah. Vprašamo dalje, kdo ima pravico razbijati S. L. S., kdo razdirati naše zadržno delo? — Določeni so nam bili že dnevi za izselitev z drugimi primorskimi kraji, a Bog nam je prizanesel. Vedele bi pa največjo hvalo tistemu, ki bi nas popeljal združene, ker tudi v begunstvu se je izkazala organizacija kot najboljši sredstvo proti sili. — Z Bogom za narod! — Slede podpisi: Vas Šturije 148; vas Zapuže 155; pod-občina Kovk: 161. Skupaj: 464 podpisov.

Kmečka zveza za koprski politični okraj se izjavlja za prosto jugoslovansko državo pod cesarjem Karlom I. in za pravičen mir po načelih sv. očeta Benedikta XV. in po vztrajnem prizadevanju cesarja Karla I.

Podobčina Šmarje pri Kopru iskreno pozdravlja soglasno izjavo slovenskih občin za jugoslovansko prosto državo pod žezlom našega ljubljene vladarja Karla I. in se ji z veseljem srce pridružuje.

Na predlog g. župana sklene občinski odbor: Občinski odbor občine Zagraдец z največjim veseljem pozdravlja jugoslovansko deklaracijo z dne 30. maja 1917; pridruži se izjavi prevzvišene g. knezoškofa dr. Jegliča z dne 15. septembra 1917 in mirovnim predlogom papeža Benedikta XV.

Podpisani begunci iz Prvačine in Dornberga pri Gorici, sedaj v Sv. Juriju na Zgornjem Avstrijskem, se navdušeno pridružujejo jugoslovanski deklaraciji, od katere pričakujemo narodne svobode. — Obenem darujemo za dr. Krekov spomenik 16 K. (11 podpisov.) Ženstvo občine Velika Dolina, Dolenjske, se izjavlja za majniško deklaracijo »Jugoslovanskega kluba« in pošilja 289 podpisov.

Žene in dekleta občine Koroška-Ela se pridružujejo deklaraciji Jugoslovanskega kluba, pozdravljamo odločen nastop našega prevzvišene g. knezoškofa dr. Antona Bon. Jegliča in mirovni predlog Njegove Svetosti papeža Benedikta XV. Vse za vero, dom, cesarja Karla I. Sledi 529 podpisov.

Podpisane žene in dekleta občin Lukovica, Prevoje in Spodnje Koseze, se pridružujejo majniški deklaraciji Jugoslovanskega kluba. Izrekamo poslancem popolno zaupanje, prevzvišenemu knezoškofu za njegov možati nastop srčno zahvalo, vse to v nadeji, da tudi našemu narodu jugoslovanskemu zasije kmalu solnce lepše bodočnosti, ter zahtevamo skorajšen in pravičen mir s pravico samoodločbe narodov. 560 podpisov.

Župnija Sv. Peter, Savinjska dolina. Za majniško deklaracijo Jugoslovanskega kluba se izrečejo žene in dekleta sledečih krajev: Sv. Peter 142 podpisov. — Roje 64. — Dobr-teša vas 89. — Spodnje Gruševlje 55. — Gornje Gruševlje 69. — Zalog 37. — Podlog 74. — Skupaj 530 podpisov.

Žene in dekleta mesta Postojna in podobnih Staras vas, Zalog, Hrače, Mali Otok, Veliki Otok, Zagon se z vsem srce pridružujejo majniški deklaraciji, ker ne uresničenje bo dovedlo naš zatirani narod do svobode in enakopravnosti in le že njo bo postal na svoji zemlji svoj gospod! Poslancem Jugoslovan-

skega kluba izrekamo popolno zaupanje in jim kličemo: Složni in neomajni naprej, saj od daleč se že sveti vredna vseh naporov naša Jugoslavija. 889 podpisov.

Majniški deklaraciji se pridružujejo tudi zavedne žene in dekleta občine Bukovje. Zivel pogumni boritelji za našo sveto jugoslovansko stvar! 200 podpisov.

Ženstvo trga Gornji Grad nadaljnih 211 podpisov.

Slovenske žene in dekleta občine Kranjska gora so poslale še 59 podpisov. Skupno torej z že objavljenim 259 podpisov.

Žene in dekleta iz Babinec pri Ljutomeru se pridružujejo majniški deklaraciji z geslom: »Prost mora biti naš rod! — Na svoji zemlji svoj gospod!« — 136 podpisov.

Žene in dekleta iz vasi Primskovo in Gorenje pri Kranju, se z navdušenjem pridružujejo majniški deklaraciji Jugoslovanskega kluba. Podpisi: Primskovo: 214. Gorenje: 60.

Vse žene in dekleta občine Cerklje na Goriškem se z vsem srce pridružujejo deklaraciji Jugoslovanskega kluba z dne 30. maja 1917. Za jedno prosimo kar najiskreneje velečislane gospode poslance združene v Jugoslovanskemu klubu, da vztrajajo neutrudno v borbi za samosvojitev in združene Jugoslovancev, pod slavnim žezlom ljubljene habsburško-lorenske dinastije do vresničenja našega narodnega prava, našega vzora. 456 podpisov.

Slovenske narodne žene in dekleta koprškega okraja. Povsod v naši domovini se zbirajo sedaj podpisi narodnih žen, da jim pride v svest važnost zedinjenja vseh Jugoslovancev; v tej misli smo dobili krasen ideal in jedino rešitev, ker le v Slovanih bodemo našli resne prijatelje. Mi, ki smo blizu jezikovne meje, ter smo vedno tlačeni, se moramo osobito jednodušno izjaviti za to deklaracijo naših dičnih poslancev, ker dandanes delajo vsi v tem zmislu čisto vzajemno brez strankarstva. Podpisi: Trg Konjice: 56; Gabrovje 113. Tepina 77, konjiška okolica 77, župnija sv. Kunigunda 262, Žiče 237.

Podpisane žene in dekleta župnije St. Jernej pri Ločah pol. okraj Konjice na štajerskem, z veseljem pozdravljamo izjavo jugoslovanskih poslancev v državnem zboru z dne 30. majnika 1917 za združitev vseh avstro-ogrskih jugoslovancev v eno samo državo pod habsburško rodovino ter prosimo naše poslance, naj z vsemi močmi delajo na to, da se uresniči ta naša želja. Odločno izjavljamo tudi me, da hočemo mi avstrijski Jugoslovani biti v lastnem domu samosvoji gospodarji. 282 podpisov.

Slovenske narodne žene in dekleta občine Križe pri Trzinu slovesno izjavljamo, da smo z dušo in srce za majniško deklaracijo Jugoslovanskega kluba ter zahtevamo v habsburški monarhiji ujediničenje našega slov.-hrvatsko-srbskega naroda. V strašni vojni nam krvavijo naša srca iz tisočih ran, na bojiščih nam padajo ljubljene moji, sinovi, očetje, bratje in zaročenci, doma nam beda in trpljenje naših družin nalaga neznoša bremena. Naše solze, naša tuča, naše trpljenje ne morejo in ne smejo biti zaman. Svoje gorje polagamo na oltar svojega naroda. Solze in bol slovenske matere žene, hčerke in neveste morajo biti skupno s krvjo slovenskih mož in mladeničev odkupnina za ljubljani narod, da tudi njim zasije solnce svobode. Zavedajo se svojih dolžnosti v svojem imenu, v imenu svojih dragih na bojiščih, v imenu svoje dece za ves naš mili rod ujediničenje, samostojnost, neodvisnost. Hočemo, da bodo naši otroci srečni in svobodni občani svobodne Jugoslavije. Pozdravljamo naše narodne poslance v Jugoslovanskem klubu. Izrekamo jim svoje priznanje za dosledno in neustrašeno delo v smislu deklaracije, ter globoko obsojamo vsako kršenje jugoslovanske solidarnosti kot narodno izdajstvo. Iz dna svojega srca si želimo slovenske žene miru. Resničen mir, pri-nese našemu narodu le zedinjena Jugoslavija, kakor jo naši poslanci v svoji deklaraciji zahtevajo. 410 podpisov.

Žene in dekleta iz košanske občine na Notranjskem iskreno pozdravljajo Jugoslovansko deklaracijo in bodo vedno in povsod po svojih močeh podpirale njeno vzvišeno stremljenje. Vasi: Buje, Suhaje, Gor. Košana, Dol. Košana, Čepno, Vovče, 546 podpisov.

Me podpisane slovenske žene in dekleta izjavljamo, da smo z dušo in srce za majniško deklaracijo Jugoslovanskega kluba ter zahtevamo v habsburški monarhiji ujediničenje našega slov.-hrvatsko-srbskega naroda. Zahtevamo v svojem, kakor v imenu svojih dragih na bojišču, v imenu svoje dece za ves naš mili rod ujediničenje, samostojnost, neodvisnost. Hočemo, da bodo naši otroci srečni in svobodni občani svobodne Jugoslavije. Iz dna srca si želimo slovenske žene in dekleta miru. Resničen mir pri-nese našemu narodu le zedinjenje Jugoslavije, kakor jo naši poslanci v svoji deklaraciji zahtevajo. Podpisi: Ormožka okolica: Občine Brebrovnik 320, Sv. Miklavž 139, Sv. Lenart (obč. Podgorica) 245, občina Osluveci 34 in vasi Ložnica 24, Vinski vrh 43, skupaj 815.

Jugoslovansko ženstvo iz Trsta in okolice pridružuje tisočim svojim sestrar širom slovenske domovine svoj glas po osamosvojitvi celokupnega jugoslovanskega naroda, pozdravlja majniško deklaracijo Jugoslovanskega kluba kot najtočnejši izraz naših narodnih zahtev in prosi vse poslance v »Jugoslovanskem klubu, da složno in neizprosno vztrajajo v boju za življenjske pravice jugoslovanske demije. Sledi 10.816 podpisov.

Tudi podpisane žene in dekleta iz Zgornje Bitnje pri Kranju se z največjim navdušenjem pridružujejo izjavi »Jugoslovanskega kluba« ter zahtevajo pod habsburško dinastijo ujediničenje našega slov.-hrvatsko-srbskega naroda. V strašni vojni nam krvavé naša srca iz tisočih ran, na bojiščih nam padajo očetje, bratje, moji in sinovi doma trpimo bedo in trpljenje. Ali kri in solza ne smeta biti zastoni preliti, vse gorje darujemo v prid naši mili domovini. Z vsem srce se zahvaljujemo Njegovi svetosti sv. očetu Benediktu XV. in presvitemu cesarju Karlu I. za njuno očetovsko delovanje za mir med narodi. — Tej izjavi sledi 156 podpisov.

Žene in dekleta občine Trzin pozdravljamo majniško deklaracijo »Jugoslovanskega kluba« ter z vso odločnostjo in v polni narodni zavesti pritrjujemo slovenski izjavi Slovenk za samostojno, enotno Jugoslavijo pod žezlom Habsburžanov. — Navdušenje je zelo veliko, vsaka žena in dekle je z vno in veseljem podpisala svoje ime, kajti vemo, da edino v združeni Jugoslaviji imamo svojo prihodnost. — (357 podpisov.)

Podpisane žene in dekleta, moji in fantje iz župnije Sv. Lucija na Goriškem izjavljamo,

da smo z dušo in srcem za jugoslovansko deklaracijo. Poslanec »Jugoslovanskega kluba« izrekamo svoje popolno zaupanje in zahvalo. Krizem sveta so raztreseni naši farani, doma jih je le malo, a ti so vsi za združeno Jugoslavijo! — Bog živi vse Slovence — pod stroho biše enel — Podpisalo je 188 žen in deklet in 112 mož.

485 žen in deklet iz občin Ig, Tomišelj, Vrblje in Loka se z velikim navdušenjem pridružujejo majniški deklaraciji »Jugoslovanskega kluba«.

Žene in dekleta iz Žimarice in Zamosteca, občina Sodražica, se navdušeno izjavljajo za majniško deklaracijo »Jugoslovanskega kluba«. Podpis: Žimarice 91, Zamostec 59.

Slovenske žene in dekleta se pridružujejo deklaraciji Jugoslovanskega kluba na Dunaju iz občine Stročjave, Pristove, Presike in Slaniak. — 217 podpisov.

90 žen in deklet iz Marija na Zili pri Beljaku se z navdušenjem pridružuje izjavi jugoslovanske deklaracije z dne 30. majnika 1917.

Žene in dekleta iz občine Vtr pri Domžalah se z vsem srcem pridružujejo izjavi jugoslovanske deklaracije in izrekajo poslanecem Jugoslovanskega kluba popolno zaupanje. — Sledi 207 podpisov.

Narodne žene in dekleta iz občine Cven smo z dušo in srcem za majniško deklaracijo »Jugoslovanskega kluba« in izrekamo našim narodnim poslancem priznanje za njihov neustrašen nastop. — 334 podpisov.

Dodatna pola iz Novega mesta in Kandije z 101 podpisom.

Žene in dekleta v St. Vidu na Dolenjskem glasujemo tem potom za majniško deklaracijo. »Jugoslovanski klub« pristočno pozdravljamo, izrekamo mu popolno zaupanje in mu kličemo: »Neustrašeno naprej za zlato svobodo!« — 247 podpisov.

Podpisane slovenske žene in dekleta občine Križevci na Štajerskem se pridružijo jugoslovanski deklaraciji. — 100 podpisov.

Slovenske žene in dekleta iz občine Vrhpolje pri Vipavi se z navdušenjem pridružujejo majniški deklaraciji »Jugoslovanskega kluba«, kot edini rešitvi našemu kruto zatiranemu narodu. Odobravajo plemenito, nesebično delo naših poslancev, ki se z vso vnetostjo trudijo za osvoboditev, mir in srečo našega naroda, ter jim izrekamo popolno priznanje. Z radostjo odobrujemo nastop ljubljanskega škofa ter obsojamo vsak razkol med Slovenci. Misel, da se naše želje gotovo izpolnijo, nam daje moči, da v bridkih urah usodnega časa ne omagamo. Prerogene v trpljenju, podprte z upi in zaupanjem v naše poslance, jim kličemo: Ne pozabite nas, zastopniki naših želja! Živeli naši poslanci, združeni v »Jugoslovanskem klubu«, pravi narodni junaki. Slovenska žena, upognjena dušne in telesne bolesti, spremlja Vas na Vašem trnjevem potu s celim srcem, z vsemi svojimi upi in željami. Ustvarite bodočnost našim otrokom in hvaležni narod ne zabi svojih osvoboditeljev! — 265 podpisov.

Slovenske narodne žene in dekleta slovesno izjavljamo, da smo z dušo in s srcem za majniško deklaracijo »Jugoslovanskega kluba« ter zahtevamo v habsburški monarhiji ujedinenje našega slovensko-hrvatsko-srbskega naroda. Občina Ormož in okolica, Pavlovce in Pavloviški vrh, Hardek. — 302 podpisa.

Podpisane žene in dekleta iz vasi ob Krki: Cerklje, Krškavas, Skopice, Župečavas, Mraševo in Gasice se soglasno pridružujejo majniški deklaraciji in navdušeno pozdravljamo naše poslance v »Jugoslovanskem klubu«. — Sledi 732 podpisov.

Podpisane žene in dekleta občine Zagorje na Pivki se pridružujejo Slovenkam vse naše domovine ter izjavljamo, da iz vse duše soglašamo z idejami nesmrtnega dr. Kreka in »Jugoslovanskega kluba«, ki zastopa te ideje v državnem zboru. — Smo za združeno Jugoslavijo pod slavnim žezlom Habsburžanov. Hvaležno pozdravljamo prizadevanje sv. očeta Benedikta XV. in našega presvetlega cesarja Karla I., da se doseže skorajšnji mir, pravičen za vse narode, in konča to strašno klanje. — Zahvaljujemo se pa tudi našemu prevzvišenemu knezoškofu dr. Ant. B. Jegliču in poslanecem »Jugoslovanskega kluba«, ki se vsi trudijo za uresničitev samostojne Jugoslavije. — Podpisov 354. Za dr. Krekovo spomenik se je nabralo 88 kron.

Žene in dekleta mirnopeške občine na Dolenjskem se radostno izjavljamo za jugoslovansko deklaracijo z dne 30. maja 1917. — Pozdravljamo tudi z globoko hvaležnostjo izjavo prevzvišenega knezoškofa ljubljanskega. — Tem bolj pa obsojamo izdajalsko delo dr. I. Susteršiča in njegovih pristašev. — Sledi 1105 podpisov.

Slovenske narodne žene in dekleta iz St. mihelske občine pri St. Petru na Notranjskem se soglasno pridružujejo izjavam vseh slovenskih strank za državno-pravno deklaracijo z dne 30. maja 1917. »Jugoslovanskega kluba« zaupajoč, da jim izposluje skorajšnji mir, in njegovemu načelniku izrekajo popolno zaupanje. — 252 podpisov.

Podpisane žene in dekleta se z vsem navdušenjem pridružujejo jugoslovanski deklaraciji s polnim zaupanjem do načelnika. Občine: Semič, Vinji vrh in Kot. — 323 podpisov.

Slovenske narodne žene in dekleta slovesno izjavljamo, da smo z dušo in srcem za majniško deklaracijo »Jugoslovanskega kluba« ter zahtevamo v habsburški monarhiji ujedinenje našega slovensko-hrvatsko-srbskega naroda. — Okraj: Ormožki; občine: Mihaelovci in Veličane; vasi: Ivanjkovci, Mihaelovci, Jeruzalem in Plešivica. — 218 podpisov.

Vojna poročila.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 5. febr. Uradno: Nobenih posebnih dogodkov.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 5. febr. Veliki glavni stan: Zahodno bojišče: Pri bojni skupini kraljeviča Ruperta Bavarskega se je razvil topovski boj, ki se je zvečer ob železniški progi Boesinghe-Staden med obrambo angleškega napada, kakor tudi med Paschendaale in Becelaere znatno okrepil. Tudi južno od Lysa, pri prekopi La Bassee in pri Scarpe so od časa do časa močnejše streljali. Pri uspešnih poizvedbah južno od Armentieres in pri Graincourt smo nekaj Angležev ujeli.

Pri bojni skupini nemškega cesarjeviča so vdrlé badenske naskakovale čete v

francoske postojanke; zadale so sovražniku težke izgube in se vrstile s 35 ujetniki in z več strojnimi puškami v svoje črte.

Bojna skupina vojvoda Alberta Vitemberžana: Na višinah pri Mozi severno in južno od St. Michela so se popoldne zopet bojevali.

Z drugih bojišč nič novega.

Mirovna pogajanja.

Ali se bo sklenil mir z Rusijo?

Berlin, 5. febr. Lokalanzeiger: Pri posvetih v Berlinu se je razpravljalo tudi o rumunskem vprašanju, ki se je izpremenilo. Vossische Zeitung sodi, da se bo mir s celo Rusijo izjalovil, pač se bodo pa sklenile mirovne pogodbe z deli dosedanjih ruskih ozemelj, katerim bodo pripoznali državno samostalnost.

Prerokanja o Poljski v Brestu Litovskem.

Na seji nemško avstrijsko ruske politične komisije 3. t. m. je vprašal Kühlmann Trockega, naj izjavi, kakšno stališče da zavzema v vprašanju o dopustitvi zastopnikov zahodnih obmejnih držav k pogajanjem v Brestu Litovskem. Osrednje velesile svojega stališča tozadevno niso spremenile. Trockij je izjavil, da bi pripoznal le tako zastopstvo Poljske, ki bi se naslanjalo na široke plasti. Če sedanje vlade na Poljskem ne pripoznam, s tem ne rečem, da ne bi pripoznaval neodvisne poljske države in poljskega naroda. Kühlmann je pripomnil, če bi Trockij priznal samostojnost tudi drugim zahodnim narodom Rusije, bi pogajanja uspešno napredovala. Czernin je z zadovoljstvom pribil, da je Trockij pripoznal vsaj obstoj in samostojnost poljske države. Ne more pa dopustiti, da bi tretja država odločevala, če je upravičena sedanja poljska vlada, da zastopa poljsko državo. Glede na vprašanje Finske je povedal Trockij, da je socialna demokracija na Finskem, ko se je pričela revolucija, želela, naj se ruski vojaki ne vmešavajo v spor. Spopadi med ruskimi četami in deli finske meščanske armade pa niso izključeni, a na notranje boje v Rusiji ne morejo vplivati. Razmere na Poljskem se še niso ustalile. Czernin je nato opozoril, da delegacije velesil, ki se pogajajo, niso prišle sem na dušni dvoboj, marveč zato, da se poskusi doseči sporazum, če je ta mogoč. Ne gre, da zastopnik kakke države določa, če v kaki drugi državi vlada postavno obstoja. Zdi se mu, da ne kaže o tem nadaljnega prekanja. Kühlmann je opozoril, da je Trockij v svoji prvi izjavi pripoznal samostojno poljsko državo, zdaj je pa v drugi izjavi zavzel stališče, da Poljske ni, ker nima trdnih meja in kralja, niti države in tudi ne kraljevine.

Czernin in Kühlmann odpotovala v Brest Litovsk.

Berlin, 5. februarja. (Kor. u.) Zunanji minister grof Czernin je popoldne nadaljeval dopolne pričetke razgovore. Opoldne je bil gost kanclerjev. Poneči se Czernin in Kühlmann vrtna v Brest Litovsk.

Angleška sodba o pogajanjih v Brestu Litovskem.

Berlin, 5. februarja. »Köln. Ztg.«, glasilu nemškega zunanjega urada, je pisala o pogajanjih v Brestu Litovskem: Stoji, da dela Trockij na to, da privede do svetovne revolucije in da ne dela za mir in tudi ne za svobodo narodov. Vse, kar se je storilo za mir, so storili naši; ni se nam bati posledic, če se pogajanja v Brestu Litovskem izjalovijo. Naj se zgodi karkoli: Nemčija in Avstrija lahko mirno čakati tenutka, ko se bo sklenil z Ukrajino mir.

Posveti v Versailles in v Berlinu.

Italijanski listi naglašajo glede na vojni posvet v Versailles, da se je dosegel najvažnejši smoter: preprečila se je namreč ustanovitev osrednje Evrope. Prepričali so se, da se more konec vojske pospešiti le z nekaterimi važnimi zmagami. Zanašajo se na slabost Avstrije in računajo z velikim vojaškim uspehom na italijanskem bojišču. »Matin«: Po posvetu v Versailles so zvezne vlade in vojna vodstva izdala oklice svojim narodom in armadam, ki utemeljujejo potrebo, da se mora prebiti tudi zadnja odločilna doba vojske, če se hoče zmagati. Havas trdi, da se namerava sporazum s podvojeno silo vojskovati. »Tribuna« poroča iz Londona, da se ustanavlja enotno vodena medzavezniška armada, ki bo morala nastopiti tam, kjer bo položaj najbolj kritičen. Najbrž vsled versajlskega posveta sta se podala Czernin in Kühlmann v Berlin, kamor sta prišla tudi Ludendorff in general Hoffmann. Dne 4. t. m. se posveti še niso končali. Pozornost so vzbudili posveti z vodilnim poslancom centra Erzbergerjem. Listi pravijo, da gre za veljavne sklepe. Lokalanzeiger je pisal, naj se javnost ne vznemirja, če se tudi pogajanja v Brestu Litovskem ne bodo dovoljno nadaljevala. Kühlmann in Czernin bosta najbrž, ko se povrtna v Brest Litovsk, sklenila z Ukrajino mir. »Vossische Zeitung« je poročala, da se bodo pogajanja v Brestu Litovskem nadaljevala 7. t. m. Posveta v Berlinu so se udeležili tudi poobla-

ščenci avstrijskega generalnega štaba in vrhovnega armadnega poveljstva. Vsled sklepov versajlskega posveta in ker brestlitovska pogajanja počasi napredujejo, so se na dunajski borzi dvignili 5. t. m. vojni papirji za 16 do 50 kron, padla je pa vrednost takozvanih mirovnihih papirjev od 8 do 13 kron.

Časi niso samo resni, marveč tudi kritični.

Carson je izjavil 31. jan.: Časi niso le resni, marveč tudi kritični, a tudi za naše sovražnike. Veliko vprašanje je, kdo da prebije. Nemci se ne zanašajo toliko na svojo vojaško premoč, kolikor na dobro disciplinirani narod. Vsi si želimo miru, a razločuje se pravi od površnega miru. Nobena prilika naj se ne zamudi, da se vojska uspešno in častno konča, a v govorih, ki smo jih nedavno čuli iz Avstrije in iz Nemčije, se ne vidi, da se naši sovražniki približavajo častnemu in trajnemu miru. Dokler bodo sovražniki zahtevali takorekoč razpad Rusije, dokler sanjajo o takih rečeh, se naša dežela do zadnjega miroljuba s takimi sanjami ne bo pečala. Ves svet se bo po vojski boril za surovine. Predsednik nemške tekstilne industrije je priznal, če zavezniki kontrolirajo bombaž, bo nemška tekstilna industrija uničena. Zakaj pa ne? Čuje se to sicer mogoče nekrščansko, a se ne more spremeniti. Ravno to velja za rudnine. Kritikovali so zavezniški načrt glede na trgovino s kovinami, ker omejuje trgovino? Čegavo trgovino? Nemško! Naj li Anglija dovoli, da se zopet Nemci te trgovine polaste in bo Nemčija zopet vlivala topove in izdelovala bombe? Ali se je še kdaj čulo kaj tako neumnega? Angleži bi bili norci ali pa zločinci, če ne bi o tem brezobzirno naroda poučili.

Zmede na Ruskem.

Boljševikom se godi slabo. — Japonski konzuli zapuste Rusijo. — Propaganda boljševikov v Franciji.

Vlada boljševikov je brzjavno pozvala mornarje in rezerviste, naj ne zapuste orožja, dokler ne bo meščanska bela garda na Finskem uničena, ker njena zmaga škoduje revoluciji. — »Vojenni Izvestija« so poročala 3. t. m.: Večina morskove posadke je pripravljena na boj proti četam boljševikov, in sicer pod Kalljedinovim vodstvom. — »Vossische Zeitung«: V Rusiji se govori, da so Japonci svojim konzulatom v Rusiji naročili, naj kolikor mogoče hitro zapuste Rusijo. — »Victoire« poroča: Petrograjski odbor ruskih teroristov je potrdil smrtno obsodbo nad Trockijem in Angleko Balabanovo. — »Figaro«: V Parizu so zaprli pooblaščenca vlade boljševikov, ki je poizkušal širiti načela boljševikov v Franciji.

Krilenko s svojim štabom aretiran.

Berlin, 5. februarja. (K. u.) Wolff: Iz Kijeva se je dne 2. februarja brzjavilo, da so zasedli Poljaki glavni stan ruskega vrhovnega vojnega vodstva Mohilev in zaprli vrhovnega poveljnika Krilenka z njegovim celim štabom. Brzjavilo se je tudi, da so Ukrajinci v Kijevu zatrti vstajo boljševikov. Novo izvoljenemu ukrajinskemu ministru predseduje predsednik ukrajinske mirovne delegacije v Brestu Litovskem Holubović. Vse ukrajinske čete so se postavile na stran kijevske osrednje rade. Čete boljševikov se z največjo naglico umikajo iz Ukrajine v Rusijo. Pri Kijevu so baje zbrali pol milijona ukrajinskih čet, ki jih vodijo častniki, baje je tudi civilno prebivalstvo oboroženo.

Berlin, 5. februarja. »Vossische Zeitung«: Čete rade so zasedle Harkov.

Revolucioniranje vojnih ujetnikov na Ruskem.

Stockholm, 5. febr. Na spodbudo mednarodnega socialističnega odbora za vojne ujetnike v Moskvi je imel pred kratkim petrograjski ljudski komisarjat za zunanje zadeve posvetovanje o izpeljavi revolucionarne propagande med v Rusiji se nahajajočimi vojnimi ujetniki. Sklenilo se je izdajati časopis za razširjanje revolucionarnih idej med vojnimi ujetniki in ustanoviti v Moskvi centralno mesto za to propagando. Obe ti podjetji sta podrejeni ljudskemu komisarjatu za zunanje zadeve, ki bo tudi nosil stroške za to propagando.

Boji Rumunov z Rusi.

London, 5. februarja. Reuter 2. t. m. iz Jase: Veli kdel ruske armade se vojskuje in razorožuje ruske čete. Rusi izpraznjuje fronto v Moldavi vsak dan v večji meri; ruski oddelki korakajo proti ruski meji ter napadajo med potjo rumunske čete in vasi. Rusi so napadli Galac, po enodnevnem boju so pa razorožile rumunske čete 9. rusko divizijo in zaplenile 50 topov. Več oddelkov te divizije je pobegnilo v nemške jarke. Zadnja sredo je napadel 6. ruski armadni zbor s težkimi topovi Folticeni; Rumuni so Ruse obkolili, jih razorožili in poslali v Rusijo. Nova besarabska republika je prosila rumunsko vlado za čete, da prepreči opustošenje dežele. Rumunska vlada je zasedla nato železnico Kišinev-Ungeni-Jaš, dalje Bolgrad, Reni in druge kraje, Rumunske čete

se bijejo z boljševiki v celi Besarabiji. V Rusiji so zaprli veliko rumunskih častnikov in parlamentarcev, šest v Odesi.

Razna poročila.

Oborožba Amerike.

Baselj, 5. februarja. Havas: Ameriški mornariški minister Daniels je izjavil, da bodo prihodnje leto nastopali s 300 torpednimi rušilci in z oklopnimi rušilci podmorskih čolnov.

Proti pristašem starega sistema na Grškem.

Secolo iz Aten 3. jan.: Atensko ententno časopisje zahteva, naj najstrožje kaznujejo kolovodje in pristaše prejšnjega sistema in moralne povzročitelje lamajske vstaje. Zaprli so med drugim bivša ministra Skuludisa in Ypsilantija.

Dnevne novice.

— Odlikovanja. Red železne krone 3. vrste z vojno dekoracijo in z meči sta dobila nadporočnik 2. bos. herc. pp. Franc Petek in poročnik 28. polj. top. p. Fric Schusterschitz. — Viteški križec Franc Josipovega reda z vojno dekoracijo je dobil major 3. bos. herc. pp. Milan Grebenec. — Vojaški zaslužni križec 3. vrste z vojno dekoracijo in z meči sta dobila poročnik 87. pp. Franc Farkaš in poročnik 7. pp. Vencel Moč. — Ponovno Najvišje pohvalno priznanje z meči sta dobila poročnika 11. visokogorske stotnije Franc Jurca in Leon Mežan. — Najvišje pohvalno priznanje z meči je dobil nadporočnik 2. bos. herceg. pp. Ivan Stanonik.

— Imenovanje. Za vojaškega podživnozdravnika je imenovan veterinarski praporščak 17. gor. strel. p. Kolenc Pavel.

— Odlikovanje. C. kr. davčni upravnik v Ilirski Bistrici g. Strnad Rudolf, sedaj c. kr. črnov. poročnik rač. vodja v Tivatu (južna Dalmacija) je bil v priznanje izvrstnega službovanja v vojni odlikovan z zlatim zaslužnim križcem na traku hrabrostne svetinje.

— »Bogoljuba« 2. številka za mesec februar izide šele prihodnji teden zaradi težkoč v tiskarni, ki jih ni bilo mogoče odstraniti pravočasno.

— Slovenski odbor za skrbstvo invalidov v Pragi se je ustanovil dne 28. januarja 1918. Odboru so pristopili praški Slovenci in visokošolci, ki bodo obiskovali ranjene in bolne vojake po lazaretih, donasili jim časopise, jih moralno in gnetno podpirali, opravljali jim v slučaju potrebe korespondenco in skrbeli za duhovno pomoč. Odbor se obrača na slovensko občinstvo in korporacije s prošnjo za denarne prispevke, katere sprejema blagajničarka gđc. Poldi Lessiakova, uradnica tržaške fil. Živnostenske banke v Pragi II., Panska ulica 7. — Kdor prečitane časopise proč meče ali trga, ne ve, kako hudo greši zoper ljubezen do bližnjega in škoduje narodni stvari; kajti slovenski vojaki daleč od domovine med tujimi ljudmi, katerih ne razumejo, so reveži, ki jim je slovenski list za pouk in kratek čas ravno tako potreben, kakor vsakdanji kruh. Potrebujemo najmanj še 50 nabiralcev prečitanih vseh slovenskih časopisov, katere bi na svoje stroške vsak teden enkrat pošiljali po pošti naravnost v praške lazarete na naslov, ki jim ga pošlje podpisani vodja odbora, kakor hitro mu nabiranci po dopisnici naznanijo imena listov in število izvodov. Čitalnice, bralna društva, profesorski in učiteljski zbori, duhovniki, denarni zavodi, uradništvo, kavarnarji, gostilničarji in sploh vsi posamezniki se tem potom prosijo, naj nam pomagajo s časopisi lajšati žalostno stanje slovenskih ranjencev, ki živijo v tujini kakor puščavniki. Naj nikdo ne misli, da se bo našlo drugih dovolj, ki bodo storili svojo narodno dolžnost! Pozrtvovalnost mora biti načelo celega naroda in tisti, ki tvegajo zanj na bojiščih svoje življenje, so vendar vredni usmiljenja, da jim vsakdo pomaga po svojih močeh. Slovenske knjige za invalide naj se pošiljajo na Červený križ, Praga III., Maltežské náměstí. Odbor se bo shajal vsakih 14 dni v posvetovanje. — Prof. Jos. Skrbinšek, Král. Vinohrady, Jungmannova 114.

— Zaročila se je druga hčerka najvišjega dvornega mojstra princa Hohenlohe princezinja Marija z baronom Francem Mayr v Melnhof.

— Iz Branice. Dne 19. januarja 1918 je umrl na svojem domu posestnik Franc Kobal vsled bolezni po zadobljenih ranah na srbskem bojišču. Preminuli zapuščal ženo in tri otroke. Rahla mu bodi zemlja!

— Ne obupati! Svoji, ki imate sinove, brate in očete, o katerih nič ne veste, ne obupajte. Te dni se je oglasil iz ruskega ujetništva Karl Bojc iz Prigorice št. 33 pri Ribnici. Piše, da mu ne gre pre slablo, edino domotožje ga tlačí. Upa na skorajšnje svidenje, ker splošno gre govorica o miru. Pač veliko veselje za družino, ki ima štiri sinove v vojski, ko je dobila sporočilo od za mrtvega objokovanega sina Karla. Ni čuda, ker zadnje sporočilo od njega so sprejeli 29. oktobra 1914, potem pa ne duha ne sluha. Povpraševali so po

njem na več mestih, a brez uspeha. Upajmo, da se še marsikateri mrtvoobjokani povrne v naročje svojih dragih.

— **Rehabilitiran slovenski podpolkovnik.** »Našinec« poroča: Slovenec podpolkovnik M. Žunkovič, ki je bil lani obsojen od vojnega sodišča na 10 mesecev težke ječe, izgubo čina in vojnih odlikovanj, je bil 23. prosinca izpuščen na svobodo. — Razsodba je bila kot popolnoma neutemeljena razveljavljena.

— **Dne 25. t. m.** je žrtvoval na tirolskem bojišču svoje mlado življenje Franc Zagar iz Rudnika št 5 pri Ljubljani. Počiva v Carbonare pri Tridentu.

— **Iz laškega ujetništva** se je vrnil dr. Anton Jehart, bivši pridigar v Marijini cerkvi v Celju, od začetka vojske vojni kurat, se je vrnil dne 31. januarja iz vojnega ujetništva. Vjet je bil v Srbiji pri prvi naši večji ofenzivi obenem z zdravnikom dr. Jankom Serneč, ki je v ujetništvu na Srbskem umrl. Dr. Jehart je hodil po porazu Srbov ob strašnih težavah skozi celo Srbijo in Albanijo ter bil prepeljan z ladjo v Italijo. Tam je bival na nekem italijanskem otoku do zadnjega časa. Učil se je medtem najbolj jezikov, tako da sedaj obvlada več ali manj vse večje evropske jezike. Radi boleznij je bil zdaj kot vojni ujetnik izmenjan. Prišel je v dobri avstrijski uniformi iz laškega blaga že zopet precej zdrav preko Švice in Dunaja k svojemu očetu v Slivnico pri Mariboru.

— **»Žena«, srbski ženski list**, ki je bil začetkom vojske ustavljen, prične izhajati v Novem Sadu na Ogrskem.

— **Število v tej vojski padlih vojakov** iz Hrvatske, Slavonije, Bosne, Hercegovine, Istre, Dalmacije, Reke in Medmurja znaša po računu dr. Rudolfa Horvata v »Domu« do 50 tisoč Hrvatov in Srbov.

— **Ameriški senator Hughes umrl.** Znani protikandidat Rooseveltov za ameriškega predsednika senator Hughes je umrl. Bil je eden najbolj znamenitih ameriških politikov, sedaj desna roka Wilsona. Pred vojsko je bil precej prijazen Nemcem, a zadnji čas se je popolno oklenil Wilsona. Osebnost je bil jako pošten, skromen mož.

— **Prostovoljni prispevki za vdovski in vdovinski sklad** c. kr. črnomor. okraj, poveljstva št. 27 v Ljubljani. Glasovl poročila upravnega odbora so dospeli temu skladu sledeči denarni prispevki v mesecu januarju 1918: XXI. izkaz: Franc Kutin, trgovec, Postojna, 20 K; Josip Svetilek, domobr. ev. ofic., Litija, 550 K; Davorin Rovšek, fotograf, Ljubljana, 10 K; Franc Ksav. Azman, Javornik, 40 kron; A. Bušič, stotnik, 50 K; dr. Josip Tičar, višji zdravnik, 40 K; zbirka občinskega urada Gradac 8 K; Franc Šaler, fin. straže rešpicent, Metlika, 2 K; Oton Seydl, zobotehnik, Ljubljana, 280 K.

— **Umrli je na Dunaju** bivši minister grof Böckenburg.

Narodna obramba.

* **O popisu Slovencev in Hrvatov v Istri.** Popis po narodnosti se je vršil v letu 1846. Takrat so popisovali ljudi po narodnosti. Baron Karel pl. Czoernig je izdal na tem temeljni knjigo z etnografskim zemljevidom avstrijske monarhije, ki je izšel leta 1856. Iz tega izvem, da je bilo leta 1846. vseh ljudi v Istri 228.035, od katerih je bilo 31.995 Slovencev, 134.455 Hrvatov, 60.040 Italijanov in 1555 druge narodnosti. Ker delujejo vedno složno kot bratje Hrvati in Slovenci, naj jih vzamemo kot skupaj. Po tem je bilo leta 1846. nasproti 60.000 Italijanom 166.000 Slovencev in Hrvatov. 54 let po tem, to je leta 1900, je bil izvršen zadnji nam vsem znani popis ljudi. Istra je takrat štela 345.000 prebivalcev. Ako vzamemo, da so se takrat Italijani, Hrvati in Slovenci enako množili, tedaj bi moralo biti v letu 1900 90.000 Italijanov, 252.000 Slovencev in Hrvatov in 2250 druge narodnosti. V statistiki pa najdemo 136.191 Italijanov; torej 45.391 več, kot bi jih smelo biti po računu. Slovencev in Hrvatov je bilo po statistiki v l. 1900. 190.774, t. j. 61.226 manj kot bi jih moralo biti po računu. Ako vzamemo v poštev, da imajo naši ljudje več otrok kot pa Italijani, bomo spoznali, da je narodno izginilo v tem času veliko več ljudi kot pa računamo. Iz gornjih števil vidimo, da niso dobili Italijani vsega, kar smo izgubili, ampak iznaša razlika veliko nad 60 tisoč ljudi. To so dobili večinoma Nemci, katerih v letu 1846. v Istri sploh ni bilo, a v letu 1900, so že narasli na 2-1% celega prebivalstva, ker jih je bilo že 7076. Druhih devet tisočev pripada drugim narodnostim in tujim državljanom, katerih »občevalni jezik« se sploh ne šteje. Iz tega spoznamo, da zelo pade število naših ljudi, dočim se izredno množe Italijani in Nemci. Brez dvoma je, da se je veliko naših ljudi poitalijanilo, saj vemo, da je veliko ljudi, katerih oče in mati ne znata nič drugega kakor slovensko ali hrvatsko, vendar se sami smatrajo za Italijane, ker nočejo drugače govoriti kakor italijansko.

* **Solstvo v Istri.** Italijani in večina istrskega deželnega odbora je z vso verno skrbela za italijansko solstvo, dočim smo se Slovenci in Hrvati morali veliko let boriti za kakšno sol, toda večinoma brez uspeha. Zato ni čudno, da je bilo in je še toliko Slovencev in Hrvatov nepismenih. Od sto ljudi je bilo nad šest let starih nepismenih: v celi Istri l. 1880. 74, leta 1900. 54; v okraju Pazin l. 1880. 88, leta 1900. 77; v okraju Pulj l. 1880. 60, l. 1900. 41; v mestu Rovinj l. 1880. 47, l. 1900. 27; v okraju Poreč l. 1880. 80, l. 1900. 65; v okraju Koper l. 1880. 76, l. 1900. 54; v okraju Volovsko l. 1880. 76, l. 1900. 49. Veliko boljše je na Kvarnerskih otokih.

* **Nekaj o Kočevarjih.** Valvasor, dr. Lechner in Menzel trdijo, da so naši nemški Kočevarji ostanek Gotov, dočim misli Zeus, da so le ostanek Vandalov, kar bi imel skoro prav. Nemec Elze pa celo trdi, da so najstarejše nemško plemo — Kočevarji. Dunajski profesor Schroer je preiskal Kočevsko in na temelu tega trdi, da so Kočevarji pomešani bavarsko-avstrijski Nemci s Franki. Pokrajine, ki se danes prištevajo za Kočevanje, so bile

že pred leto 1463. naseljene s Slovenci, kar nam svedoči imena Windischdorf, Gottenitz (Kotnica), Resen (Resje), Morobitz (Borovec), Gradec, Rieg (Reka), Ribnik, Malgern (Mala gora), Kotschen (Koče), Skril (Skril), Plesch, Pogorelec, Tappelwerch (Topli vrh), Rodine, Grintowitz, Kletsch, Pöllandl (Poljanice), Wretzen (Brezje), Lag (Log), Bistrica, Drandul (Travniglog) itd. Glede izvora imena Kočevje so si zgodovinarji nasproti. Valvasor izvaža to ime od pozdrava »Gut Segen« (kočevsko: Gott segen), šumi pa od besede Goševje. Najverjetnejša bo pač razlaga od besede Koča. Tudi mestni grb iz leta 1471. nosi ime Kotschew. Jezik Kočevarjev je silovito grda nemščina, tako da ga pravi Nemec brez tolače absolutno ne more razumeti. Največ besedi so si izposodili od Slovencev. Karakterističen primer. V neki šoli je rekel učitelj učencem: »Der Esel strauhechte und fiel ins Wasser«. Toda otroci tega niso razumeli, ampak je moral učitelj povedati slovensko: »Osel se je spodtaknil in padel v vodo«. Tedaj so otroci razumeli in prestavili v kočevsko »nemščino«: »Ažele trčen an grčen ad filetes zbošer«. — Poudarjamo, da stanjujejo Kočevarji na Kranjskem, kjer nimajo Slovenci na Kočevskem, čeprav so v nekaterih krajih v večini, nobenih slovenskih šol, dočim o slovenskih narodnih manjšinah niti ne govorimo.

»Slovenski Straži« so darovali: Bralno društvo Studenice pri Poljčanah, 10 K; Frančiška Petrič, Trst, 5 K; po č. g. Ant. Komlanec, kapl., zbirka iz Kranja, 100 K; M. Štular, žpk., Trboje, 20 K; Mohorjani, Studenice pri Poljčanah, 40 K. — Slovenci spominjamo se ob vsaki priložnosti obmejnih bratov.

Primorske novice.

p **Begunci iz Vagne pri Ljupnici** pišejo: Begunci v Vagni in vseh taboriščih imamo samo eno željo: da gremo domov. Naj vlada misli na to, da je za goriškega kmetja zadnji čas, da se loti svojega polja; kdor marca ne seje, ne dobi dveh pridelkov. Prvi pridelki zore že aprila. Begunci po taboriščih tako stradamo, da se bo to še na treh rodovih poznalo. Živila, ki prihajajo v taborišče, izginejo v gotove zaloge, begunci pa že tri tedne ne poznamo drugega nego repo in grizljive slane ovce ali smrdljivega jelena. Zato prosimo c. kr. namestništvo za Primorsko, deželni odbor goriški, naše deželne in državne poslance ter naše župane, naj vendar skrbje za to, da se bomo mogli odpraviti iz teh nesrečnih taborišč v domovino. Posebno opozarjamo naše župane, da si bomo dobro zapomnili, kako v teh težkih časih izpolnjujejo svojo dolžnost nasproti občanom.

p **Gerent Doberdoba.** Občina Doberdob je končno vendar dobila svojega gerenta. C. kr. okr. glavarstvo v Trzinu je imenovalo g. Josipa Brezigar, nadučitelja v Doberdobi gerentom. Gerent Brezigar stanuje v Ljubljani, Dunajska cesta št. 31, I. nadst. Na ta naslov naj se obračajo občani iz Doberdoba v svojih zadevah.

p **Hišnost pošte.** Dne 19. decembra 1917 je bila, kakor kaže poštni pečat, v Ljubljani oddana dopisnica, katere na je dospela na Pečine šele 1. februarja 1918. Rabila je torej iz Ljubljane na Pečine 43 dni. Naslov je bil pravilno in čedno pisan: Pečine, p. Slap ob Idriji, Primorsko. Menda nečeto več poznati besede Primorsko, ker je nekdo zraven napisal z modrim svinčnikom Küstenland. — Knjiž Družbe sv. Mohorja do danes, dne 1. februarja še nismo prejeli, dasiravno jih je Družba sv. Mohorja odposlala iz Celovca že pred božičnimi prazniki.

p **Pogrešani.** Cotič, voj. ujetnik v Josefka, Postlach Nr. 120, Gub. Ekaterinoslaw, v južni Rusiji, išče družino Davida Cotiča iz Sv. Mihaela na Krasu. Poizvedbe naj se blagovolj poslati na označeni naslov. — Franc Bajt, doma iz Markičev št. 11, županstvo Aukovo, se je zgubil v Logu pri Kanalu. 23. maja 1915 je služil pri Mariji Drekonja ravnotam. Po njem vprašuje Peter Bajt, oče. Poizvedbe naj se pošiljajo preč. g. Francu Šmidu, župniku v Brancu. — Anton Fornazarič v Ajševci pri Gorici bi rad izvedel naslov svojih treh sinov: Štefana, Jožefa in Ivana, ki služijo že od začetka vojne pri vojaki. — Posredovalnica za goriške begunce v Ljubljani.

p **Dar.** Gosp. Franc Štrukelj, trgovec v Grahovem ob Bači, je daroval za male begunske otroke 50 K. Blagumu darovalcu se prav pristočno zahvaljujemo. — Posredovalnica za goriške begunce v Ljubljani.

Ženski vestnik.

ž **Na nove temelje!** Sedanja vojna je porušila mnogo starih temeljev: v politiki, gospodarstvu pa tudi v pravnihih nazorih; vse, kar je bilo trilega in gnilega, je ta svetovni vihar neusmiljeno razgalil, razmajal in podrl. Polom je splošen in malone obupen. Toda na razvalinah že skrivnostno snuje novo življenje: Najboljši duhovi so na delu, da razvzgojijo človeštva postavijo nove, trdne temelje. Tako zmaguje življenje nad stotisočeno smrtjo. In drugače biti ne more: Za večne ideale smo ustvarjeni in kakor so nesmrtni ideali, tako je nesmrtno stremenje človeštva za njimi. Pa naj zadenejo svet še hujše katastrofe in naj bo padec še tako globok, vedno zopet bo človek vstal in se napotil dalje proti svojim večnim ciljem. In ni dvoma, da na tem potu kljub vsemu in vsemu napreduje, in to je naša tolažba in naša spodbuda. Na nove temelje! Ta klic že tudi razganja temo današnjih dni in budi na delo zlasti tudi žensstvo. Za eno nam gre pred vsem: Nравnost, razmerje med možem in ženo se mora postaviti na nov temelj. Ta temelj za nas katoličane načelno ne bo nov, pač pa dejansko. Res je namreč, da se je v katoliškem svetu do danes trpela dvojna moralna pravtako kakor med protestanti in razkolniki in svobodomisleci. Kaj pa je dvojna moralna? Ženska, ki za denar prodaja svojo čast, nam je blodnica ter je izključena iz vsake dobre družbe, moški pa, ki ji jemlje čast in jo za to plača, — je pošten človek, sposoben za dobro in najboljšo družbo. Dekle, ki se hoče pošteno poročiti, mora biti čisto in nedotaknjeno, dočim od moškega to nihče niti ne pričakuje, zanj je dovolj, da ima denar ali pa dobro službo. Zakonsko ženo, ki prešuštvuje, javno mnenje kamenja in mož jo sme brez kazni tudi ubiti (na Francoskem n. pr. so taki morilci redno oproščeni, v zadnjem času smo pa tudi na Dunaju doživeli enak slučaj), a mož prešuštnik — ako stvari ne tira predač in ženo ne ravna pregro — je slej ko prej poštenjak. To je dvojna moralna, to je vir najglobežje ženske tragedije, to čer, ob kateri se razbije sreča pretežne večine zakonov, to pa tudi kužni vodnik, ki zastruplja naravno in

telesno zdravje posameznih narodov in celega človeštva. Tako ne sme več dalje! To čutiljo in velevaljo vsi naravno probujeni duhovi, v prvi vrsti pa ženske. Tako piše n. pr. češka publicistka O. Stranska-Absolonova v uvodniku ženske revije »Žensky Svět« med drugim: »Glavni program čeških žen je, da se uredi razmerje med možem in ženo, vzajemno razmerje med spoloma. Žena bo pač povsod v javnosti dosegla enakopravnost z možem, povsod jo bodo sprejeli in pozvali na delo in v organizacijo. Žena je za vse to sposobna, vsega se bo naučila; toda vse to: sposobnosti in znanje in pravice — bo nepopolno, ako se ne uredi in ne reši glavno in temeljno vprašanje: medsebojno razmerje spolov. Vzajemno razmerje obojih se mora prečistiti in prilagoditi novemu, boljšemu temelju človeškega rodu po načelih naravnosti, zdravja in lepote. Med obojema mora zavladati spoštovanje. Ženino telesno zdravje morajo postaviti bolj varovati nego doslej, a s tem bo mnogokrat obvarovana tudi njena duša. V srcih žen raste ideal novega, krasnega življenja. To naj se uvažuje. Naj ostane pod silnimi razvalinami sedanjosti tudi vsa moralna umazanost, ki se je bila nabrala v medsebojnem razmerju spolov. Moški mora lepše in pravičnejše soditi o ženi, pojmiti mora, da je treba prinesiti v zakon tudi mnogo duševnosti. Tudi o teh stvareh se mora razpravljati. Vprašanje naravne čistosti moramo v prvi vrsti me žene zanesti v češki program in češko življenje.« — V zagrebškem »Ženskem Svijetu« priobčuje Niklas uvodni članek v katerem piše med drugim: »Današnji možje, pa tudi mnoge žene, premalo cenijo žensstvo in materinstvo. Ni večje nesreče za moško dušo in za celo razmerje med spoloma, nego je dejstvo, da največji del »modernih« moških spozna žensko v — blodnici. Namesto svetega čuvstva ljubezni si je s prvimi korakom v življenje umazal dušo. In to blato ostane za vse življenje; duša mu je zastrupljena, a mnogokrat tudi telo. Tak mož demoralizira tudi ženo; lepota zakonskega življenja med njima sploh ne obstoja; žena je takemu možu isto, kar blodnica; on v obče ni več sposoben za najvišja človeška čuvstva, ker je za to treba čiste duše. Ravno tako je pa tudi z ženo, ki ni uresničila svoje naravne naloge s svetim čuvstvom najvišje sreče. Žensstvo in materinstvo mora zopet zažesteti v svojem sijaju — to je problem bodočnosti. Spoštovanje žensstva in materinstva, do katerega pridemo s čistostjo duše in telesa, je edina pot do nove etike, edino sredstvo, da se preboli današnja moralna kriza človeštva. To je velika misla žen, to je etična naloga preporoditeljice našega naroda, ki bo le tedaj močan in produktiven, ako bo moralno in etično jak, ako bosta mož in žena tvorila višje enoto, zvezo ljubezni, sodelovanja, vzajemne pomoči in duševnega soglasja. V tem slučaju bo svetla naša narodna bodočnost, v tem slučaju bo žena spoštovana kot žena in mati, obenem pa tudi kot prosvetiteljica naroda, kot zagovornica pravic vseh tlačanih in bednih, kot preporoditeljica človeške družbe v humanosti in etični kulturi. Za to morajo delati vse zavedne žene in vsi pristavi višje človečanske misli!« — Vseučiliški profesor dr. J. Ude v Gradcu, načelnik društva »Avstrijska straža narodov«, ki se bori proti javni nenaravnosti, je razposlal listom članek, v katerem piše med drugim: »Ako naj vstane Evropa iz grozot in gnusob svetovne vojne v novo življenje, potem mora biti predvsem tista, ki ji je kot materi izročena sreča in gorje novega rodu, čista in deviška, telesno in naravno neomadeževana. V to svrhu je pa predvsem treba, da se premagata tisto zavrženo nenaravno naziranje velikega dela moških, da svet brez blodnic ne more izhajati, tista hianavka dvojna moralna, ki moškemu nenaravno brez vsega drugega odpušča in jo opravičuje. — Ženska stoji na razpotju in dolžnost nas vseh je, delati na to, da žensko dostojanstvo in dekliska čast čista in neoskrnjena najdeta pravo pot tja v novi čas.« — To so glasovi, katerih tudi mi Slovenci ne smemo preslišati.

Razne novice.

r **Kitajski stražniki.** Kitajska ima, kakor poroča »Oeuvre«, brez dvoma najbolj izobražene stražnike sveta. Pred kratkim so v Yunnanu sklenili zvišati moštvo policije. Nalepili so po hišah lepake, ki so pozivali, naj se sposobni kandidati prijavijo. Priglasilo se je okoli 200 kandidatov, ki so se morali podvreči izpitu. Glavni predmeti izpita pa so bili: zgodovina, zemljepisje in kitajska literatura.

r **Koliko prebivalcev šteje Bolgarija.** Leta 1917, so našli v Bolgariji na površini 123.702 kvadratnih kilometrov 5.517.700 prebivalcev, leta 1886. pa na 96.345 kvadratnih kilometrov 3.321.600 duš.

r **Švica v četrtem vojnem letu.** Dopisnik lista »Zeit« opisuje vtiske s popotovanja preko Švice. Pri prvem koraku na švicarska tla dobi popotnik pečat na popotni list in obenem krušno karto. Na svojem cilju se mu zamenja rečena krušna karta za drugo, ki jo mora skrbno čuvati, zakaj brez karte ni kruha, potem pa mora karto oddati, ko zapušča Švico. Veliko varčevanje kruha je pač umevno, če povemo, da pridelava Švica na leto žita samo za tri mesece, potem pa je Švicar navezan na tujino. Sicer se živi v Švici kakor v mirni dobi. Življenje v Curihu se nikakor ne razlikuje od življenja pred vojsko. Hoteli so polni pasažirjev, poljskih, nemških, rumunskih in srbskih družin. Deloma so to begunci, deloma bogataši, katere je prignalo z rodnih tal skrb za aprovizacijo. V istini je preskrba tudi dobra, dasi tupa-tam draga. Na karte je samo kruh, drugo se vse lahko dobi, če ne poceni pri drago. Ustanoviti so morali maksimalne cene. Živil, ki so bila pred vojsko v Švici v izobilju, kakor sira, masla, jajec, je malo, mesa pa še dosti. Obed pri table d'hote v prvovrstnem hotelu stane 7 K. Zabavni lokali, katerih ni mnogo, so slednji večer prenapolnjeni. Švicarsko vojaštvo je z ozirom na zastražene meje in na živahnije vojaške vaje nad normalnimi razmerami, zbok tega je tudi po švicarskih ulicah vse polno vojaštva. Vseposvobod vidite švicarske častnike s široko čepico z velikim ščitom in s težko torbo na pleh. — Cene obleki so razmeroma znatne, ali lahko si kupi blago, kolikor kdo hoče. Lepa gosposka srajca stane 17 K, čevlji pa 50 K. Volnenih predmetov je deloma malo; bombaževih in svilenih pa dosti. Dišav in mila kupiš lahko poljubne množine, čokolade tudi, kolikor jo poželi človek. Ali preko mej ni mogoče spraviti ne mila, ne čokolade, zakaj švicarski colnarji so kaj ostri možje.

r **Vzroki rekvizicijskih težav** — piše brnski »Den« — so različni. Pomanjkljivost rekvizicijskega osobja s pomočjo central in odpravo vmesne trgovine je trajni koren zla. Rekvizicijo imajo v rokah ljudje, ki imajo pač dobro rekvirirati sebi v prid, ali za občno korist se ne umejo pobrigati. Tudi snežni viharji, ki so na mnogih krajih onemogočili dobavo, so znatno poslabšali rekvizicijsko situacijo po mestih. Glavno krivdo pa nosijo Madžari. Vseled madžarske »prijaznosti« smo okusili to na lastni koži tekom vojske že bogve kolikrat. Ta njih prijaznost je od dne do dne bolj občutljiva. Madžari so obdani s pravim kitajskim zidom, in v Avstrijo — Bog varuj — da bi kaj prišlo. Pa vendar imajo Madžari toliko pridelkov, mesa in masti, da živijo oni sami v blagostanju; pa še ne porabijo vsega. A ogrski magnatje so rekli nekoč: ne, in so avstrijski vladi sapo zaprli. Če bi se pokazala proti Madžarom kakšna enerzija, kakor proti Čehom v dobi persekucij, o, kako vse drugače bi nam šlo! Ali na ogrske barone si vlada ne upa. Zgodila se je velika narodna napaka, da ni bilo tukaj v začetku vojske poskrbljeno za poedince in da se je pred madžarskim terorjem vse treslo. Danes občuti težo napake vsa Cislitanija.

r **Menjalna kupčija v starih časih.** Srečni ljudje, ki niso poznali denarja, so v starem veku živeli v premnogih deželah. Ze stari Herodot nam pripoveduje o tej vrsti kupčije, ki so jo morali Kartaginci, sloveči trgovci in pomorščaki, izvrševati v mnogih mestih. In šlo je jako dostikrat za trgovino, imenovano med trgovci nemo, ki je imela to dobro lastnost, da ni bilo treba znati jezika onega ljudstva, s katerimi se je trgovalo, niti ni bilo treba s barantanjem izgubljati časa, ki je že tedaj veljal za zlato. Po starih kartaginskih poročilih je živel narod, ki je bival onstran Heraklijevih stebrov. Če so prišli Kartaginci do teh krajev, so položili blago na kopno, zakurili oddaljen ogenj, na kar so se vrnili na ladje. Toliko, da so domačini zagledali ogenj, so prišli na obrežje, položili poleg blaga zlato in odšli. Potem so šli Kartaginci zopet na kopno in so si ogledali darove. Zdelo se jim je, da jim je bilo na ponudbo v izobilju zlato, naložili so ga na ladjo in odpluli. Če se jim pa ni zdelo dovolj zlata, so se vrnili samo na ladjo, na kar so zopet prišli domačini in položili nove kope zlata, da sta bili obe stranki zadovoljni s kupčijo. Nobena stran se ni nikdar posluževala brezpravnosti. Ti se niso dotaknili zlata, dokler ni ustrezalo ceni blaga, drugi niso odnesli blaga, dokler se niso prepričali o zadovoljstvu na oni strani.

Ljubljanske novice.

lj **Poroka.** V ponedeljek, 11. t. m. se poroči v romantični Gorjah pri Bledu deželni uradni gosp. Milan Vavpotič, s hčerko veleugledne rodbine Cernetove, gospico Franko Cerne.

lj **Umrli** je večeraj jutraj po daljšem bolehanju gospod Avguštin Štamcar, uradni banke »Slavije«, star 60 let. Pokojnik je bil radi izbornega petja splošno priljubljen. Imel je krasen bariton in je sodeloval pri številnih pevskih prireditvah. N. v. m. p.

lj **Mestna zastavljavnica Ljubljanska** naznanja p. n. občinstvu, da se vrši dne 14. februarja redna mesečna dražba v mesecu juniju 1917 zastavljenih dragocenosti in efektov (blaga, perila, strojev, koles itd.) od 3. do 6. popoldne v uradnih prostorih, Prečna ulica 2. Posebno se opozarja, da na dan dražbe ni mogoča rešitev ali obnovitev zapadlih predmetov, temveč le najkasnejše zadnji uradni dan za stranke pred dražbo.

lj **Kislo zelje** na rumene izkaznice B. Stranke z rumenimi izkaznicami B prejmejo kislo zelje v četrtek, dne 7. t. m. in v petek, dne 8. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določene je tale red: v četrtek, dne 7. t. m. popoldne od 8 do 9 št. 101 do 100, od pol 9 do 9 št. 101 do 200, od 9 do 10 št. 201 do 300, od pol 10 do 10 št. 301 do 400, od 10 do 11 št. 401 do 500, od pol 11 do 11 št. 501 do 600, popoldne od 2 do 3 št. 601 do 700, od pol 3 do 3 št. 701 do 800, od 3 do 4 št. 801 do 900, od pol 4 do 4 št. 901 do 1000, od 4 do 5 št. 1001 do 1100, od pol 5 do 5 št. 1101 do 1200, v petek, dne 8. t. m. od 8 do 9 št. 1201 do 1300, od pol 9 do 9 št. 1301 do 1400, od 9 do 10 št. 1401 do 1500, od pol 10 do 10 št. 1501 do 1600, od 10 do 11 št. 1601 do konca. — Vsaka oseba dobi 1 kg. kilogram stane 80 vin.

lj **Marmelada za Moste.** Stranke iz Most, ki imajo rumene izkaznice B ali C, prejmejo marmelado v četrtek, dne 7. t. m. in v petek, dne 8. t. m. na Poljski cesti št. 15. Določene je tale red: v četrtek, dne 7. t. m. popoldne stranke z rumenimi izkaznicami C, od 1 do 2 št. 1 do 110, od 2 do 3 št. 111 do 220, od 3 do 4 št. 221 do 330, od 4 do 5 št. 331 do konca. V petek, dne 8. t. m. popoldne stranke z izkaznicami B, od 8 do 9 št. 1 do 100, od 9 do 10 št. 101 do 200, od 10 do 11 št. 201 do konca. Vsaka oseba dobi 1 kg. kilogram stane 20 K. Prinesite s seboj dovolj veliko posodo.

Ij Marmelada za Vič. Stranke z Viča, ki imajo rumene izkaznice B in C prejmejo marmelado v petek, dne 8. t. m. in v soboto, dne 9. t. m. na Poljanski cesti št. 15. Določeni so tale red: v petek, dne 8. t. m. popoldne trankke z rumenimi izkaznicami B od 2 do 3 št. 1 do 100, od 3 do 4 št. 101 do 200, od 4 do 5 št. 201 do konca. V soboto, dne 9. t. m. dopoldne stranke z rumenimi izkaznicami C od 8 do 9 št. 1 do 100, od 9 do 10 št. 101 do 200, od 10 do 11 št. 201 do 300, popoldne od 2 do 3 št. 301 do 400, od 3 do 4 št. 401 do konca. Vsaka oseba dobi 1 kg. kilogram stane 2 K. Prinesite s seboj dovolj velike posode.

Ij Prekajeno meso. Mestna aprovizacija je v časopisih že objavila, da več ne nakazuje prekajenega mesa. Vseeno pa prihaja v urad na Poljanski cesti po nakaznice stranka za stranko. Se enkrat opozarjamo, da se nakazila za prekajeno meso več ne izdajajo. Kakor zahtevajo stranke red od mestne aprovizacije, tako prosijo tudi mestna aprovizacija, da bi se stranke ozirale na njene objave in se po njih ravnale.

Silno pomanjkanje živine na Kranjskem in omejitve civilnega konzuma mesa.

Deželna komisija za ureditev prometa z živino na Kranjskem pri c. kr. deželni vladi v Ljubljani je v sili dne 31. januarja 1918 energično ugovarjala zoper neverjetno velike zahteve vojaške uprave po živini. Tudi c. kr. deželna vlada je vložila protest na kompetentnem mestu zoper ogromne zahteve živine po vojaštvu. Povdarilo se je na kompetentnih mestih od vseh faktorjev, da Kranjska pod nobenim pogojem ne more izpolniti predpisov vojaštva, ki pa zahteva kljub vsemu, predpisano število živine. Zahteve civilnega prebivalstva po mesu so čim dalje večje. Meseca februarja t. l. bi moralo »Deželno mesto« iz Kranjske dobaviti nad 13.000 glav, ako bi hotelo izpolniti vojaške zahteve in zahteve civilnega konzuma, nasprotno pa zamore »Deželno mesto« prostovoljno potom prostovoljnega nakupa dobaviti iz cele dežele 613 glav. Vse kar bi se več živine dobavilo, bi bilo treba s silo rekvirirati. Kmetovalci se upirajo dobavam živine, češ, da vole rabijo za delo, ostala živina je majhna, molznih in pa brejih krav pa sploh ni mogoče in niti dopustno odvzeti. Po tem položaju je bila prisiljena »Deželna komisija za ureditev prometa z živino na Kranjskem« tudi civilni konzum na Kranjskem primerno znižati ter se bo klanje v mnogih občinah po deželi moralo čisto ustaviti, v drugih občinah pa omejiti. Kmetovalci morajo biti pripravljeni, da bodo prisiljeni oddati živino, katero bodo silno težko pogrešali ter bodo morali oddati brez dvoma tudi plemensko živino, vsaj vso tako, ki ni posebne pasme in posebno dobra za plemo. Treba bo oddati tudi delavne vole. »Kranjsko deželno mesto za vnovčevanje živine« bo po svojih zaupnikih skušalo hudo breme kar mogoče porazdeliti, tako da ne bo živinoreja, da bi bilo zelo oškodovana, čisto uničena in vsaj kolikor toliko ohranjena. Vole bo treba, kakor rečeno, tudi odvzeti, vendar se bo skušalo tako urediti, da bo v vsaki vasi ostalo vsaj nekaj živine za delo. Poljedelci bodo morali eden drugemu pri delu z živino pomagati. Apeliramo na živinorejce naj se ne upirajo v očigled opisanega položaja dobavam živine po zaupnikih »Deželnega mesta za vnovč. živine« ker sicer bi ukazalo vojaštvo najhujšo vojaško rekvizicijo, pri katerih bi nastale, ker bi se rekvizicija vršila brez ozira, kar na splošno, nedogledne posledice za živinorejo, nevarno bi bilo pa tudi za ljudstvo samo. Zaupniki »Deželnega mesta za vnovčevanje živine« imajo strogo nalog, da zahtevajo le tisto, kar se sicer težko, vendar pa še vedno najlažje pogreša. Na drugi strani apeliramo na prebivalstvo mest in industrijskih krajev, na delavstvo in meščanstvo, naj omeji začasno uživanje mesa in to vsaj toliko časa, da se bo moglo obdelati polje, ker je sicer nevarnost, da se tudi drugih pridelkov jeseni ne bo skoro nič pridelalo, ako bi se kar vso živino od kraja pobralo. Konzumentje naj razumejo položaj ter ga gledajo kakoršen je ter naj ne nastopajo nasilno, ker to položaj ne more izpremeniti. V interesu vsega prebivalstva in bodočnosti našega narodnega gospodarstva je, da se vsaj večji del živine za delo ohrani in ne pobije zadnji rep. Živinorejci, predvsem pa tudi županstva naj gledajo, da ne bodo ljudje po deželi doma klali živine in telet in da se ne bo vršilo tihotapstvo živine v sosednje dežele, ker oboje je skrajno škodljivo že sedaj, odslej bi pa bilo to naravnost poguba za naše gospodarstvo.

Deželno mesto za vnovčevanje živine v Ljubljani.

Ljubljanski Zvon, Dom in Svet, posamezne ali vse letnike, in vsakovrstne druge slovenske knjige kupi Katoliška bukvarna za svoj antikvariat; na željo jih tudi zamenja z novimi knjigami.

Pisalni stroj

se proda Gradišče 15/L. levo (na vpogled od 1/2. do 1/2. in od 5. do 7. ure. 332

ELEGANTNO STANOVANJE

obstoječe iz štirih sob, kopalnice in z vsemi pritliklinami, z električno razsvetljavo, se da stalni stranki v najem. Naslov pove upravništvo tega lista pod št. 375.

1 ALI 2 NEOPREMLJENI SOBI

eventuelno polovica stanovanja s hrano, proti dostavi vsega živeža in kurjave, išče za takoj samostojen gospod. Ponudbe pod »Dobra postrežba« na upravo. 369

Smrekovo lubje

se kupi in dobro plača. Ponudbe na upravo lista pod »Visoka cena«. 379

Zlata damska ura

je bila večer izgubljena. Odda naj se proti dobremu plačilu pri Irmengardi Tomek, Sv. Petra nasip 71.

Sejmišče

z več prostori se odda v najem, primerno za delavnico ali skladišče. Vpraša naj se pri Ad. Hauptmann-u, Ljubljana, Sv. Petra cesta 39. 344

Katoliška tiskarna v Ljubljani.

Pevski zbor »Glasbene Matice« naznanja tužno vest, da je večer, dne 5. februarja, umrl njegov izvršujoč in častni član, prezaslужen slovenski pevec, gospod

Avguštin Štamcar

Pogreb se vrši v četrtek, 7. februarja, ob 4. uri popoldne iz mrtvašnice deželne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu. 378

Vztrajnemu, 25 let v našem zboru vzorno delujočemu, plemenitemu narodnemu delavcu časten in trajen spomin! V Ljubljani, dne 6. februarja 1918.

Odbor pevskega zbora »Glasbene Matice«.

Brez posebnega obvestila.

Potrjeni neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naš iskrenoljubljeni, dobri oče, gospod

Avguštin Štamcar

pristav Banke Slavije

dne 5. svečana t. l., po dolgi mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere bogu vdano preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v četrtek, dne 7. svečana 1918, ob 4. uri popoldne iz mrtvaške veže v deželni bolnici na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v več cerkvah.

V Ljubljani, dne 5. svečana 1918.

Vladimir, Milan in Vida otroci.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Zahvala.

Povodom smrti nepozabnega strica preč. gospoda

Jurija Peternel

viteza Franc Josipovega reda in dekana v Kobaridu

nam je dolžnost se zahvaliti za premnoge dokaze iskrenega sočutja od strani duhovljanov in za res lepo in obilno udeležbo pri pogrebu. Pred vsem se nam je zahvaliti preč. duhovščini, zlasti preč. g. dekanu tolminskemu Ivanu Rojec, ki je opravil pogrebno sv. mašo s tako lepim govorom; nadalje vsem zastopnikom vojaške in civilne oblasti; učiteljsstvu, ki se je udeležilo pogreba s šolsko mladino; pevskeemu zboru za mili nagrobni in sploh vsem, ki so počastili in spremili nepozabnega pokojnika in vzor-duhovnika k večnemu počitku. Bog poplačaj vsem stoterol!

V Kobaridu, dne 1. febr. 1918.

371

SORODNIKI.

Iščem izkušenega, delavnega 380

oskrbnika (majarja)

za oskrbovanje govedi. Mesečna plača 100 kron, zemljišče za živež, drva in stanovanje prosto ter dnevno 2 l mleka. Znati mora tudi orati, sejati itd. Naslov: Dobra, pošta Brod-Moravice, Hrvatsko.

Stalna stranka išče večje

stanovanje

Naslov pove upravništvo lista pod št. 291.

PLAČAM UGODNO vsako množino klanih, meter dolgih

bukovih dru

postavljenih na vagon Vaše postaje in prosim ponudbe na naslov: ALOJZ KOBAL. POSTOJNA.

Mirna stranka brez otrok išče

stanovanje

dve do tri sobe s pritliklinami za februar, maj ali tudi med terminom.

Ponudbe pod »Stanovanje 33«, na upravo tega lista.

Stalna, mirna stranka brez otrok in s čisto novim pohištvo išče

stanovanje

za takoj ali pa vsaj z majem, obstoječe iz dveh sob, kuhinje in pritliklin. Ponudbe na upravništvo »Slovenca« pod šifro »Stanovanje«. 373

Sprejem takoj v kmečko službo

DEKLO

14. do 50letno, in

DVA HLAPCA

14 do 60 let stara. Delo lahko, ker je vodovod in samonapajalnik za krave. Stroji za mlatenje itd. — Pisma je poslati pošte rest. Podnart št. 14. A. E.

Kupim dobro ohranjeno

knjige

pripravne vsebine, ki so izšle od l. 1910. dalje in starejše od priznanih pisateljev. Cena naj se navede. Za odgovor znamka ali dopisnica z odgovorom. Ivan Majhen, Loški potok pri Rakeku.

izdaja konzorcij »Slovenca«.

Išče se izvežbana kuharica

za večjo privatno družino. Predstaviti se je osebno, ne pismeno. Kje, se izve v upravništvu »Slovenca« pod št. 372.

Izgubila se je 2. t. m.

ročna torbica

od hotela »Union« do Spodnje šiške. Odda naj naj se proti nagradi na državni policiji.

Učni zavod Christof

Miklošičeva ulica 8

oddelek: moderni jeziki v letnem času (11. febr. do 11. jul). 1918 se poučuje angleščina, francoščina, laščina.

Vpisovanje vsak dan dopoldne in popoldne v zavodu, Miklošičeva ulica 8 (dvorišni trakt).

Naprodaj je v Ljubljani

hiša

z vrtom in parkom. — Skupnega zemljišča nad 4200 m² na ugodni legi za kako industrijo ali večjo zalogo. — Pismene ponudbe na upravništvo »Slovenca« pod »Ugodna lega«. 370

KUPIM ::

psa-jazbečarja

čiste pasme, brezhibne zunanosti, kratkodlakega, črne ali rjave, rdečkaste barve, starega 6—10 mesecev, srednje velikosti. Ponudbe: Pošti predal 300, glavna pošta, Ljubljana. 337

Sprejme se več

vrtnar

obenem vincar, tudi invalid, za trajno službo. — Za hrano in stanovanje se bode skrbelo. — Kje, pove upravništvo tega lista pod št. 225.

Kdor namerava prodati še kaj

kostanjevega lesa

3263 naj ga takoj ponudi tvrdki

J. POGAČNIK

LJUBLJANA, Marije Terezije cesta 13.

Išče se

stanovanje

za takoj ali 1. aprila s 3 sobami ali več, kuhinjo in pritliklinami. Kdor ga preskrbi, dobi 1/2 sežnja drv. — Ponudba na upravo »Slovenca« pod šifro »Drva«. 285

Prodaja

se po zmernih cenah v večji množini

oglje, wermuth-vino in milo za pranje

v večjih kosih pri tvrdki

A. KUSLAN, LJUBLJANA,

Karlovska cesta št. 15.

Čevljarske pomočnike

sprejme v delo vojna čevljarna v Ljubljani. Plača pa dogovoru in sedanjim razmeram primerna. Ponudbe naj se pošljejo na Zavod za pospeševanje obrti v Ljubljani, Dunajska cesta št. 22, kjer naj se čevljariji, ki žele stopiti v službo, v svrhu dogovora osebno zglasijo od 9. ure dopoldne do 2. ure popoldne. 3244

Kranjska deželna podružnica

n. a. deželne življenjske in rentne, nezgodne in jamstvene zavarovalnice v Ljubljani, Marije Terezije cesta 12/II

sprejema zavarovanje na doživetje in smrt, združeno tudi z vojnim riziko, otroških dot, rentna in ljudska, nezgodna in jamsvena zavarovanja.

Javni zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.

Prospekti zastopni in poštne prosto. Sposobni zastopniki se sprejemajo pod najugodnejšimi pogoji.

Jadranska banka — Trst.

Vabilo na subskripcijo.

Izredni občni zbor delničarjev Jadranske banke, ki se je vršil dne 20. januarja t. l., sklenil je povzemanje delniške glavnice od K 12.000.000 — na K 20.000.000 — ter je pooblastil upravni svet, da izvede to povzemanje.

Na podlagi tega pooblastila sklenil je podpisani upravni svet, da izda naenkrat

20.000 delnic po K 400 — nominalne vrednosti,

dvigajoč s tem delniško glavnico za

K 8.000.000 —

na skupnih

K 20.000.000 —

in to po sledečih pogojih:

1. Delnice VIII. emisije participirajo na uspehih družbe z isto pravico in dolžnostjo od 1. januarja 1819 dalje kakor stare delnice.

2. Opcijska pravica pripada imetnikom starih delnic, kateri morejo dobiti za tri stare delnice dve novi po prvenstveni ceni od K 500 —. Delničarji, ki želijo izvršiti opcijsko pravico, morajo položiti plašče delnic pri enem zavodov, ki so navedeni kot subskripcijsko mesto.

3. Neoptirane delnice ostanejo na razpolago delničarjem in ostalih subskriboventov po ceni od K 600 —.

Trst, dne 1. februarja 1918.

Za trgovce!

Krema »Palin« najboljšo sredstvo za usnje in čevlje.

Naročila sprejema: Glavno zastopstvo kemične tovarne »PALIN«. Ing. Wertheim & Pal, Dunaj XX. Ljubljana, poštni predal št. 127. 368

Zamaške

nove in stare kupi vsako množino tvrdka JELAČIN & Ko. Ljubljana Ljubljanska industrija probkovi zamaškov

Kupim v bližini mesta ali na deželi v prometnem kraju 252

manjše posestvo

priljavno za gostilno ali trgovino. Vzajem tudi v najem. — Ponudbe pod »Posestvo« pošto ležeče, Bohinjska Bistrica.

Klavirje, pianine harmonije

prodaja in izposoja

Alfonz Breznik, Ljubljana,

Kongresni trg št. 15.

NAROČITE SI, dokler zaloga traja! Kavi nadomestek s sladkorjem la »AIDA« v zavojih po 1/2 in 1/4 kg. — »ADRIA«, pralni prašek, paketiran la in la. — »DISAVE«, kakor: cimet, poper, paprika, kumna, žafran itd. v zavojih. — Vanillin-sladkor ter vse druge specerijske in kolonijalne blago, katero je brez izjeme najboljše kakovosti, vedno v zalogi. Postrežba solidna in točna. Zahtevajte cenik takoj; vzorci stanje 5 K 50 vin., kateri se na zahtevo pošljejo.

Za vsako naročbo zahteva se 75% denarja vnaprej, drugo s povzetjem.

FILIP ŠIBENIK, ZAGREB,

Sveučilišni trg 1. 305

Vojaški koledar za 1918

z imenom

Slovenski vojak

je ravno izšel in se dobiva vezan in krasno s slikami opremljen v vseh knjigotrdnicah v Ljubljani in v raznih trgovinah na deželi po 1 krono 50 vinarjev.

Razpošilja ga pa tudi založnik Janko Nep. Je. glič, šolski voditelj v Ljubljani, ki daje običajen trgovski popust vsem, ki naroče večjo množino vodov. P. n. gg. trgovci, učitelji in sploh pri ljudstvu, naročate vojakom in drugim to po knjižico — najboljšo po poštni nakaznici, ker je povzete za 50 vinarjev dražje.

Na vojno pošto se povzete ne more pošiljati.

Upravni svet Jadranske banke.

Odgovorni urednik: Mihael Moškerc.